Súd:	Krajský súd Trnava
Spisová značka:	11Co/73/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu:	2111210164
Dátum vydania rozhodnutia:	30. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	Mgr. Lucia Mizerová
ECLI:	ECLI:SK:KSTT:2023:2111210164.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: Mgr. Lucia Mizerová a sudcov: JUDr. Erika Tischlerová a JUDr. Peter Duman, v právnej veci žalobcov: 1/ A. B. C., nar. X.X.XXXX, adresa D. E. XXXX/XX, C. a 2/ F. C., nar. XX.XX.XXXX, adresa D. E. XXXX/XX, C., obaja zastúpení splnomocnencom: RUŽIČKA & PARTNERS s. r. o., so sídlom Vysoká 2/B, Bratislava, IČO: 36 863 360, proti žalovaným: 1/ Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, Bratislava a 2/ Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, Bratislava, o ochranu osobnosti, na odvolanie žalovanej 1/ proti rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 16C/69/2011-697 zo dňa 15. júla 2020 – voči vyhovujúcim výrokom I., II. a výroku VI. o trovách konania, t a k t o

r o z h o d o l :

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých vyhovujúcich výrokoch I. a II. týkajúcich sa náhrady nemajetkovej ujmy m e n í tak, že žalovaný 2/ je
p o v i n n ý zaplatiť titulom náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi 1/ sumu 5.000 eur a žalobkyni 2/ sumu 5.000 eur, a to všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku a vo vzťahu k žalovanej 1/ sa žaloba v tejto časti z a m i e t a .

II. Žalovanej 1/ p r i z n á v a voči žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania o náhradu nemajetkovej ujmy v plnom rozsahu.

III. Žalobcom 1/ a 2/ p r i z n á v a voči žalovanému 2/ nárok na náhradu trov konania o náhradu nemajetkovej ujmy v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. uložil žalovanému (v tom čase označenému ako Slovenská republika v zastúpení Ministerstvom vnútra SR) zaplatiť žalobcovi 1/ sumu vo výške 5.000 eur, titulom náhrady nemajetkovej ujmy, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Výrokom II. uložil žalovanému (ozn. ako Slovenská republika v zastúpení Ministerstvom vnútra SR) zaplatiť žalobkyni 2/ sumu vo výške 5.000 eur, titulom náhrady nemajetkovej ujmy, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Výrokom III. uložil žalovanému (ozn. ako Slovenská republika v zastúpení Ministerstvom vnútra SR) povinnosť zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ sumu vo výške 1.432,50 eura, titulom náhrady škody, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Výrokom III. žalobu vo zvyšku zamietol. Výrokom V. rozhodol, že v konaní o určenie, že žalovaný (ozn. ako Slovenská republika v zastúpení Ministerstvom vnútra SR) svojím protiprávnym konaním spočívajúcim v nerešpektovaní nariadenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky zo dňa 17.7.2003 o celách policajného zaistenia zasiahol do práva na súkromný a rodinný život žalobcov 1/ a 2/, žalovanému nárok na náhradu trov nepriznáva. Výrokom VI. priznal žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania o náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 100 %. Výrokom VII. rozhodol, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania o zaplatenie náhrady škody.

2. Rozhodnutie odôvodnil právne aplikáciou ust. čl. 15 ods. 1, 2, čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 2 zák. č. 460/1992 Zb. Ústavy SR, ďalej ust. čl. 2 ods. 1, čl. 8 ods. 1, čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ust. § 11, § 13 ods. 1, § 415, § 420 ods. 1, 2 zák. č. 40/1964 Zb. z. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), ust. § 43 ods. 1, § 45 ods. 3 zák. č. 171/1993 Zb. o Policajnom zbore v znení účinnom v čase udalosti, čl. 5 posledná veta nariadenia ministra vnútra SR o celách policajného zaistenia.

3. Vykonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie za preukázané, že dňa X.XX.XXXX v čase asi o 14:00 hod. na G. E. H. XX I. C., v budove KR PZ v kancelárii č. 704, 7. poschodie počas rozhodovania o väzbe obvineného ich syna B. C. (ďalej len „poškodený“) za prítomnosti sudcu OS Trnava, jeho asistentky, prokurátorky OP Trnava, jeho obhajcu, advokátskeho koncipienta a dvoch príslušníkov PZ, tento sediaci na stoličke po vynesení rozhodnutia sudcu o jeho vzatí do vyšetrovacej väzby sa rozbehol k oknu miestnosti, cez ktorého pravú časť vyskočil tým spôsobom, že oboma rukami sa zaprel o parapetnú dosku, hlavou rozbil sklenenú výplň a následne prišlo k pádu z okna budovy a dopadu jeho tela na kamennú terasu v úrovni 2. poschodia. Prítomný príslušníci Policajného zboru sa pokúsili poškodeného zachytiť, zabrániť pádu sa im však nepodarilo, poškodený vážil 120 kg, vyšmykol sa im. V dôsledku zranení došlo k úmrtiu poškodeného. Poškodený mal vedomosť o tom, že sa nachádza na vysokom poschodí počas výsluchu bol úplne kľudný, až do výroku o jeho väzobnom stíhaní. Jeho reakcia bola náhla a nečakaná, nikto viac nestihol zareagovať. Všetko sa udialo behom 15 až 20 sekúnd. Po tejto udalosti sa výsluchová miestnosť presťahovala na druhé poschodie. Poškodený bol jediným synom žalobcov, jeho smrťou boli prerušené ich vzájomné citové väzby. S poškodeným mali veľmi dobrý vzťah, bol mladý a zdravý, budúcnosť mal pred sebou, žalobcovia sa spoliehali, že v čase ich staroby sa bude o nich starať, tiež že by mohlo dôjsť k prípadnému rozšíreniu rodiny. Poškodený sa staral o žalobkyňu 2/ pre jej zhoršený zdravotný stav. Vniknutý stav je pritom konečný a nezvratný. Žalobcovia s poškodeným bývali v spoločnej domácnosti, starali sa o seba, u žalobcov došlo k diametrálnej zmene spôsobu života, došlo k poškodeniu ich psychického zdravia. Zhoršili sa aj vzájomné vzťahy žalobcov, spoločenských podujatí sa už nezúčastňujú, chodia iba na chalupu kde majú aj záhradku.

4. Súd prvej inštancie vychádzal z ust. čl. 15 Ústavy SR a uviedol, že formulácia ochrany práva na život v Ústave SR zabezpečuje priamu aplikovateľnosť, pretože neobsahuje odkaz na konkrétnu vnútroštátnu úpravu v právnych normách nižšej právnej sily. Cieľom čl. 15 ods. 1 Ústavy je zabezpečiť ochranu jednotlivca pred akýmkoľvek svojvoľným pozbavením života. Druhý odsek citovaného článku explicitne zakazuje také konanie, ktorým by bol iný zbavený života. Uvedená norma chráni každý ľudský život proti ostatným subjektom pred úmyselnými i nedbanlivostnými trestnými činmi smerujúcimi proti životu s výnimkou prípadov podľa odseku 4 citovaného článku. Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že účel a rozsah ochrany práva na život, ako aj práva nebyť pozbavený života je aj predmetom úpravy medzinárodných dohovorov, v duchu ktorých je potrebné vykladať aj našu ústavnú úpravu. Štrasburské orgány ochrany práva priznali vo všetkých svojich rozhodnutiach právu na život výsadné postavenie ako jednému z najdôležitejších ustanovení dohovoru. Predmet a účel dohovoru ako nástroja na ochranu individuálnych ľudských bytostí vyžaduje, aby čl. 2 Dohovoru bol interpretovaný a aplikovaný takým spôsobom, aby jeho záruky boli praktické a účinné. Základné princípy práva na život a jeho ochrany vyplývajú okrem iného z viacerých rozsudkov ESĽP vo veciach: L. C. B. proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 23413/94, rozsudok z 9.6.1998; Osman proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 23452/94, rozsudok z 28.10.1998; Cemil Kilic proti Turecku a Mahmut Kaya proti Turecku, sťažnosti č. 22492/93 a 22535/93, rozsudok z 28.3.2000; Keenan proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 27229/95, rozsudok z 3.4.2001; Tanli proti Turecku, sťažnosť č. 26129/95, rozsudok z 10.4.2001; Calvelli a Ciglio proti Taliansku, sťažnosť č. 32967/96, rozsudok zo 17.1.2002; a iné. Ide predovšetkým o rozhodnutia týkajúce sa práva na život a jeho možného porušenia vo viacerých oblastiach (policajné zadržanie, väzba, výkon trestu odňatia slobody, skládka odpadov, akcie bezpečnostných zložiek štátu a pod.) vrátane porušenia zo strany tretích osôb na slobode, za čo môže tiež niesť za určitých okolností zodpovednosť aj štát. Právo na život ako základné univerzálne právo človeka sa opiera o čl. 12 Ústavy SR, ktorý zdôrazňuje rovnosť všetkých ľudí v realizácii tohto práva, jeho nedotknuteľnosť, nescudziteľnosť, nepremlčateľnosť a nezrušiteľnosť. Ústava SR v čl. 15 ods. 1 formuluje právo na život všeobecne, pričom v odsekoch 2 a 3 možno vidieť jeho konkretizáciu. Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd je najdôležitejšou medzinárodnou ľudskoprávnou zmluvou na európskom kontinente, ktorá zabezpečuje dodržiavanie najdôležitejších práv človeka. „V rámci posudzovania možného porušenia čl. 8 Dohovoru je vhodné odkazovať na čl. 2 Dohovoru, ktorý požaduje od štátnych orgánov chrániť slabšie osoby, a to aj proti ich vlastnému konaniu, ktorým ohrozujú svoj život “ (Keenan proti Spojenému Kráľovstvu, č. 27229/95, §

91, ESĽP 2001-III). Podľa súdu vnútroštátne orgány sú povinné zabrániť osobe ukončiť život v prípade, ak svoje rozhodnutie neurobila slobodne a vedome (riadené konanie vedúce k následku smrti). Čl. 2 Dohovoru ukladá štátom povinnosť zdržať sa úmyselného a nezákonného zbavenia života, ale tiež prijať príslušné kroky k ochrane života osôb, ktoré sa nachádzajú v ich jurisdikcii. Z práva na život vyplývajú pre štát dve základné pozitívne povinnosti: povinnosť chrániť život a povinnosť zabezpečiť vyšetrenie, resp. objasnenie okolností straty života, vyvodenie zodpovednosti a poskytnutie nápravy (tzv. procesná povinnosť). Poskytnutie primeranej a dostatočnej nápravy v prípade zistenia porušenia pri čl. 2 Dohovoru v zásade zahŕňa aj kompenzáciu za nemajetkovú ujmu (rozsudok vo veci Keenan proti Spojenému kráľovstvu a rozsudok vo veci Mc Glinchey a ďalší proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 50390/99 z 29.04.2003). Povinnosť chrániť právo na život v zmysle čl. 2 Dohovoru vyžaduje, aby sa uskutočnilo účinné oficiálne vyšetrovanie, ak boli jednotlivci násilne usmrtení (poškodený zomrel násilnou, nie prirodzenou smrťou). Objektívne vyšetrenie príčin takejto udalosti môže viesť tiež k čiastočnej kompenzácii pozostalých a môže v konečnom dôsledku pre nich znamenať aj čiastočnú satisfakciu.

5. Súd prvej inštancie vec právne posúdil tak, že žalobcovia si nárok uplatnili ako náhradu nemajetkovej ujmy podľa ust. § 11 a nasl. OZ a náhradu škody podľa § 415, § 420 a nasl. OZ, podľa ktorého sa uhrádza i náhrada škody súvisiaca s nemajetkovou ujmou. Zákon č. 514/2003 Z.z. sa týka rozhodovacej právomoci štátneho orgánu (ktorej sa žalobcovia nezúčastnili), ktorý bol namierený voči konkrétnemu subjektu (v danom prípade týmto subjektom neboli žalobcovia, ktorí si nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a náhradu škody v konaní uplatňujú), preto aplikácia zákona č. 514/2003 Z.z. vo vzťahu medzi nimi a žalovaným, i keď je ním štát (tak ako je tomu aj podľa zákona č. 514/2003 Z.z.) tu nemá svoje opodstatnenie, pretože oni pod výkon právomocí štátu v daných súvislostiach nespadali. Súd uzavrel, že nárok žalobcov na ochranu ich osobnosti je nárokom uplatneným v zmysle ust. § 11 a nasl. OZ. Konaním žalovaného, ktorý si nepočínal obozretne (umožnil výsluch poškodeného v miestnosti nezabezpečenej mrežami, prípadne nerozbitnými oknami) a vystavil syna žalobcov možnosti siahnuť si na život, došlo k zásahu do práva na súkromný a rodinný život žalobcov, keďže samovraždou ich syna došlo k strate ich jediného syna, a tu došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov na ich súkromný a rodinný život a súčasne im týmto konaním vznikla škoda. Ohľadom pasívnej legitimácie súd poukázal na predchádzajúce uznesenie odvolacieho súdu č.k. 9Co/309/2016-607 zo dňa 26.10.2017, v rámci ktorého sa odvolací súd stotožnil so závermi súdu prvej inštancie, ktorými bola konštatovaná pasívna vecná legitimácia žalovaného.

6. Súd dôvodil, že spôsobenie smrti blízkej osoby je bezpochyby zásahom do osobnostných práv pozostalých. Keďže vzťahy medzi poškodeným a žalobcami ako rodičmi boli silné a intenzívne, je tu nespochybniteľná prítomnosť najintenzívnejších interpersonálnych väzieb na výsostne emocionálnom základe, keď všetci bývali v spoločnej domácnosti, denne sa stretávali, syn pomáhal najmä žalobkyni 2/ v jej zdravotných ťažkostiach, preto jeho smrť silne a intenzívne prežívajú doposiaľ. Žalobcovia tvorili s poškodeným fungujúce rodinné spoločenstvo s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami, v dôsledku nečakanej smrti prežívajú pocity úzkosti, smútku a zúfalstva. Stratili možnosť viesť so svojim synom súkromný život a sú od jeho smrti ochudobnení o sféru prirodzených vzťahov s jedným z najbližších rodinných príslušníkov. Protiprávnym konaním tak došlo k nezvratnej deštrukcii týchto medziľudských väzieb, tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobcov a tým k zásahu do ich osobnostných práv. Vzniknutá trauma je zo života žalobcov fakticky neodstrániteľná. Strata člena rodiny - jediného syna žalobcov predstavuje ujmu, ktorú by vnímala aj každá iná fyzická osoba ako obzvlášť závažnú. Konanie poškodeného však bolo neočakávané a rýchle a nik z prítomných mu nedokázal v jeho konaní zabrániť, išlo o jeho rozhodnutie, vykonal ho on sám. Poškodený využil to, že sa nachádzal v miestnosti, kde sa pred jeho očami vlastne nachádzalo nezamrežované okno, zo svojej pozície, kde sedel či stál mal výhľad na okno. Pokiaľ na polícii do tejto miestnosti vodili obvinených, u ktorých došlo k obmedzeniu slobody a toto im hrozilo dlhodobo z dôvodu spáchania trestno-právnych skutkov, opatrenia proti riziku rozbitia okna (k samovražednému konaniu a napr. aj k získaniu útočnej zbrane - skla) mali byť prijaté.

7. Vo vzťahu k prvému uplatnenému nároku (určovaciemu) súd uviedol, že sa ním mal konštatovať neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život žalobcov, ku ktorému malo dôjsť nerešpektovaním nariadenia ministra vnútra SR zo dňa 17.7.2003 o celách policajného zaistenia, konkrétne čl. 5 ods. 1 predmetného nariadenia. V zmysle uvedeného článku predvádzanie osoby umiestnenej v cele za účelom vykonania potrebných úkonov zabezpečuje policajt, ktorý vykonáva vo

veci trestné stíhanie alebo jeho nadriadený. Znenie článku podmieňuje odovzdanie osoby mimo celu existenciou písomnej požiadavky na jej vydanie, ukladá povinnosť policajtovi predvedenie a vrátenie osoby zapísať do knihy zadržaných a zaistených osôb a poslednou vetou určuje, že za ochranu osoby prevzatej z cely až do jej vrátenia do cely zodpovedá policajt, ktorý ju prevzal. Zo skutkových tvrdení žalobcov nevyplývalo žiadne konanie policajta, ktoré by mohlo predstavovať nerešpektovanie tohto ustanovenia, resp. nariadenia. Žalobcovia poukazovali hlavne na poslednú vetu článku, ktorá určuje zodpovednostný subjekt za ochranu osoby prevzatej z cely až do jej vrátenia do cely, teda neukladajúce žiadnu povinnosť, ktorú by bolo možné nerešpektovať. Vzhľadom na uvedené súd tento nárok zamietol.

8. Súd mal za to, že bolo povinnosťou žalovaného zamedziť poškodenému vo svojej samovražde, a to najmä zabezpečím miestnosti, do ktorej poškodeného z cely policajného zaistenia predvádzal - zabezpečením okien, na ktoré mal poškodený výhľad, proti ich prekonaniu. Keďže tomu tak nebolo, má žalovaný podiel na smrti poškodeného, preto možno konštatovať, že z jeho strany došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov, v ktorom prípade ustanovenia OZ upravujúce ochranu osobnosti priznávajú takýmto osobám nárok na primerané zadosťučinenie. Vzhľadom na pôvodnú formuláciu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, z ktorej nebolo zrejmé, či si každý zo žalobcov uplatňuje nárok na náhradu 250.000 eur, alebo či táto suma bola uplatnená spoločne a nerozdielne, žalobcovia na základe výzvy súdu uviedli, že si nárok uplatňujú spoločne a nerozdielne. Súd však nie je viazaný spôsobom uplatneného nároku, teda tým, či nárok bol uplatnený spoločne a nerozdielne alebo u každého zo žalobcov zvlášť, preto uplatnený nárok posúdil aj s prihliadnutím na intenzitu ujmy žalobcov zistenej v konaní, kde táto intenzita bola u oboch žalobcov približne rovnaká. Preto súd dospel k záveru, že uplatnená výška u každého predstavuje sumu 125.000 eur a pristúpil k priznaniu náhrady nemajetkovej ujmy u každého zo žalobcov zvlášť, nakoľko sa jedná o právo rýdzo osobného charakteru, ktoré je svojou povahou úzko späté s osobou pozostalého rodiča. Nemajetková ujma spočíva predovšetkým v psychických útrapách (smútok, žiaľ) spôsobených vnímaním smrti blízkeho človeka. Je potrebné odškodniť aj ďalšie citové utrpenia, ako napríklad šok zo správy o smrteľnom úraze blízkej osoby, stratu životnej perspektívy, obavy o budúcnosť a pod. V prípade ujmy, ktorá nemá majetkový charakter je vylúčené uvedenie do pôvodného stavu. Nastupuje preto satisfakcia, ktorá má aspoň zmierniť nepriaznivé stavy vzniknuté zásahom do osobnostnej sféry, prípadne poskytnúť pozostalým možnosť vykompenzovať útrapy tým, že prostredníctvom finančných prostriedkov, prípadne predmetov alebo požitkov zaobstaraných z poskytnutej náhrady, si spríjemnia alebo uľahčia život.

9. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy súd považoval za potrebné nájsť objektívne hľadiská, ktoré by mohli byť východiskom pre stanovenie jej výšky, a to tak, aby výška priznanej nemajetkovej ujmy zohľadňovala aj ekonomický vývoj spoločnosti. V štátoch Európskej únie sa výška nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch pohybuje v rozmedzí 7.000 - 20.000 eur. Preto súd za spravodlivé, zaisťujúce automatickú valorizáciu náhrad, považoval viazanie jej výšky na priemernú mzdu v hospodárstve SR za rok predchádzajúci smrti poškodeného. S ohľadom na uvedené súd považoval za základnú čiastku náhrady v prípade najbližších osôb (rodičia, manžel, deti) 20-násobok tejto priemernej mzdy. Keďže priemerná mzda v hospodárstve SR za rok 2009 predstavovala 745 eur, 20-násobok predstavuje 14.900 eur, po zaokrúhlení 15.000 eur. Takto získaná suma sa nachádza aj v rozsahu náhrad v iných štátoch Európskej únie. Súd uviedol, že pri úvahe o primeranosti navrhovanej satisfakcie za nemajetkovú ujmu vzniknutú na osobnosti fyzickej osoby, vychádzal ako z celkovej povahy, tak i z jednotlivých okolnosti konkrétneho prípadu, prihliadol k intenzite, povahe a spôsobu neoprávneného zásahu, charakteru a rozsahu zasiahnutej hodnoty osobnosti, k trvaniu a vplyvu vzniknutej nemajetkovej ujmy pre postavenie a uplatnenie postihnutej fyzickej osoby v spoločnosti a pod. (porov. rozsudok NS ČR zo dňa 22.2.2007 sp. zn. 30 Cdo 2206/2006). Ak má orientačne určená výška náhrad dosiahnuť účel sledovaný v ust. § 13 OZ, mala by byť základná čiastka modifikovaná s ohľadom na špecifické okolnosti na strane zodpovedného subjektu alebo poškodeného. Na strane pozostalých je významná hlavne intenzita a kvalita ich vzťahu so zomrelým, vek zomrelého a pozostalých, prípadná existenčná závislosť na zomretom. Vzájomný vzťah je významný preto, že strata milovanej osoby zasiahne pozostalého oveľa intenzívnejšie ako strata príbuzného, ku ktorému má vzťah neutrálny ba dokonca negatívny. Pri zohľadnení veku zomrelého sa rozlišuje ako je prežívaná strata dieťaťa jeho rodičmi, strata rodiča jeho deťmi alebo strata osoby dôchodkového veku jeho vnúčatami. Aj keď strata dieťaťa predstavuje ujmu v každom veku, bude mať iný dopad na rodiča strata dieťaťa pri pôrode, strata dieťaťa v školskom veku, prípadne strata dieťaťa, ktoré už nežije s rodičmi v spoločnej domácnosti a má vlastnú rodinu. Kritériá odvodzované od osoby škodcu sú predovšetkým postoj škodcu k škodnej udalosti, dopad udalosti do jeho duševnej sféry, forma a miera zavinenia a v obmedzenom rozsahu aj majetkové pomery škodcu. Práve postoj

škodcu môže ovplyvniť vnímanie ujmy pozostalým, ospravedlnenie či prejavená ľútosť môže zmierniť dopady nemajetkovej ujmy, naopak ľahostajnosť, arogancia či prejavená bezcitnosť ju môže ešte prehĺbiť. Je dôležité vziať zreteľ na okolnosti smrti, predovšetkým z pohľadu konania škodcu. Väčší dopad na prežívanie sekundárnych obetí má úmyselne usmrtenie ako usmrtenie z nedbanlivosti či objektívna zodpovednosť za výsledok. Majetkové pomery škodcu ako kritérium stanovenia náhrady nemajetkovej ujmy je nevyhnutné vnímať ako výnimočný nástroj zmiernenia prílišnej tvrdosti zákona. Kritérium skúmania majetkových pomerov škodcu nesmie byť chápané tak, že je priama úmera medzi rozsahom majetku škodcu a výškou náhrady. Majetkové pomery nepredstavujú okolnosť významnú pre utrpenie pozostalých. Nehrajú úlohu pre odstupňovanie výšky náhrady ale sú významné iba z hľadiska toho, aby výška náhrady pre neho nepredstavovala likvidačný dôsledok. V kontexte uvedeného je zrejmé, že v posudzovanej veci nie sú majetkové pomery žalovaného a to ani okolnosť, že ide o právnickú osobu, dôvodom pre navýšenie náhrady žalobcov. Ak je jednou z príčin úmrtia konanie poškodeného (zomrelého) alebo okolnosť na jeho strane, je potrebné to zohľadniť pri určení výšky nemajetkovej ujmy. Dôležité je, že ujma spôsobená usmrtením blízkej osoby nie je ujma na živote a zdraví priamo žalobcov, ale ujma na ich súkromnom a rodinnom živote, preto v prípade takejto ujmy nie je možné uvažovať nad vyjadrením hodnoty ľudského života. (tu pozri rozsudok NS ČR zo dňa 19.9.2018 sp. zn. 25 Cdo 894/2018).

10. V posudzovanom prípade súd vychádzal z čiastky 15.000 eur, pričom zohľadnil, že konať s následkom privodenia si smrti bolo rozhodnutím poškodeného, ktorý mal vedomosť, že sa nachádza na vysokom poschodí. Počas výsluchu bol úplne pokojný, preto príslušníci policajného zboru nemali najmenší dôvod predpokladať vzniknutý následok. Vzhľadom na uvedené možno na strane poškodeného konštatovať zavinenie, ktorého mieru súd určil v rozsahu 50 %. Zohľadnením miery zavinenia došlo k poníženiu základnej čiastky náhrady na sumu 7.500 eur. Súd ďalej zohľadňujúc postoj žalovaného k udalosti, ktorý sa síce žalobcom neospravedlnil ale neprejavil ani ľahostajnosť či aroganciu a v záverečnej reči vyjadril, že smrť poškodeného ho mrzí, za smrť poškodeného zodpovedá objektívne, teda nejedná sa o usmrtenie z nedbanlivosti ani o úmyselne usmrtenie, prihliadnuc ďalej na to, že poškodený bol dospelý, že nebol na žalobcoch existenčne závislý a existenčne od neho závislí neboli ani žalobcovia, za spravodlivú výšku náhrady nemajetkovej ujmy považoval 5.000 eur v prípade každého zo žalobcov.

11. V prípade nároku na náhradu škody, ktorá vznikla žalobcom v súvislosti s pohrebom poškodeného v uplatnenej výške 2.865,07 eur, ktorá výška v konaní sporná nebola, súd poukázal na svoju viazanosť názorom odvolacieho súdu, a preto poukazujúc na závery o zodpovednosti žalovaného za škodu, majúc za to, že bolo v zmysle ust. § 415 OZ povinnosťou žalovaného počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví a majetku, pričom táto právna povinnosť zo strany žalovaného porušená bola, preto je v podľa ust. § 420 ods. 1 OZ zodpovedný za škodu vzniknutú žalobcom v súvislosti s pohrebom poškodeného. Zodpovedný subjekt vyplýva aj z poslednej vety čl. 5 Nariadenia ministra vnútra SR o celách policajného zaistenia, podľa ktorého za ochranu osoby prevzatej z cely až do jej vrátenia do cely zodpovedá policajt, ktorý ju prevzal. Žalovaným je právnická osoba, ktorá pri svojej činnosti použila osobu, ktorá zodpovedala za ochranu poškodeného, preto v zmysle ust. § 420 ods. 2 OZ mal súd za to, že škoda bola spôsobená žalovaným. Prihliadnuc na 50 % mieru zavinenia poškodeného, súd priznal žalobcom 50 % z uplatneného nároku na náhradu škody predstavujúcej pohrebné náklady vo výške 1.432,50 eur.

12. V prípade nároku na náhradu trov konania pri určovacom výroku, rozhodol súd podľa ust. § 255 ods. 1 CSP, keďže v tejto časti súd žalobu zamietol, teda žalovaný mal v tejto časti plný úspech a vznikol mu nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, tieto mu však súd nepriznal, nakoľko žalovaný výslovne uviedol, že si trovy konania neuplatňuje. Zásadu úspechu vo veci (ust. § 255 ods. 1 CSP) treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Žalobcov v predmetnej veci preto bolo nevyhnutné považovať za plne procesne úspešných, keďže mali plný úspech čo do základu uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z tohto ich procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu. Vzhľadom na to súd priznal žalobcom

nárok na náhradu trov konania o náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 100 %, avšak iba z prisúdenej sumy. O nároku na náhradu trov konania o zaplatenie náhrady škody súd rozhodol podľa ust. § 255 ods. 2 CSP tak, že tento nárok žiadnej zo strán nepriznal, nakoľko každá zo strán bola úspešná v polovici.

13. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie podal žalovaný (v tom čase označený ako Slovenská republika v zastúpení Ministerstvom vnútra SR) odvolanie v rozsahu jeho vyhovujúcich výrokov I., II., a III., ako aj výrokov V., VI., a VII. o trovách konania, a to z dôvodov, že neboli splnené procesné podmienky; súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces; konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (t. j. § 365 ods. 1 písm. a/, b/, d/, f/ a h/ CSP).

14. Dôvodil, že súd sa nevysporiadal so vznesenou námietkou nedostatku pasívnej legitimácie žalovaného v spore o ochranu osobnosti, nakoľko súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že vo veci namietanej pasívnej legitimácie bol viazaný názorom odvolacieho súdu (odsek 10. uznesenia KS v Trnave sp.zn. 9Co/309/2016-607 zo dňa 26.10.2017) a preto sa ňou bližšie nezaoberal. Názor Krajského súdu v Trnave však žalovaný nepovažoval za odôvodnený, nakoľko v konaní prvoinštančného súdu pred vydaním uznesenia Krajského súdu v Trnave bol nárok žalobcov posudzovaný podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, a teda pasívne legitimovaná bola bez pochybností žalovaná SR, v jej mene konajúce Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Až Krajský súd v Trnave vyslovil názor, že nárok žalobcov je potrebné posudzovať podľa ustanovení § 11 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka. Vo veciach ochrany osobnosti je súdna prax už ustálená v tom smere, že nie je možné štát stotožňovať so štátnym orgánom, ktorého úlohou je uskutočňovanie funkcií štátu na základe Ústavy, v jej medziach, v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanovuje zákon. Zodpovednosť štátu prichádza do úvahy len v zákonom predpokladaných prípadoch (napr. zák. č. 514/2003 Z. z.), nie však vo veciach uplatnených podľa § 11 a nasl. OZ, kedy štát nie je v hmotnoprávnom (súkromnoprávnom) vzťahu voči žalobcovi. Štát a orgány verejnej moci môžu byť subjektom zodpovednosti za zásah do ochrany osobnosti len za predpokladu, že konali ako subjekt súkromného práva, teda ako právnická osoba v súkromnoprávnom vzťahu. Žalobcovia sa preto nemôžu voči žalovanému s úspechom dovolávať ochrany osobnosti podľa ustanovení § 11 a nasl. OZ, keď táto všeobecná zodpovednosť podľa OZ je vo vzťahu k štátu vylúčená práve pre osobitnú úpravu zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Súčasne právne normy, podľa ktorých bol poškodený B. C. obmedzený na osobnej slobode (zákon o Policajnom zbore a následne aj Trestný poriadok), nie sú normami súkromného práva ale normami práva verejného. K otázke pasívnej legitimácie štátu pri ochrane osobnosti žalovaný poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 26. septembra 2013, sp. zn. 3Cdo 176/2012 (R127/2014), kde pri riešení otázky pasívnej vecnej legitimácie subjektu v konaní o ochrane osobnosti vyslovil záver že: „Z hľadiska určenia subjektu zásahu do osobnostných práv nemožno štát (Slovenskú republiku), ani ústredný orgán štátnej správy stotožňovať s odlišnými subjektmi, ktoré majú samostatnú právnu subjektivitu a nesú vlastnú zodpovednosť za prípadné zásahy do osobnostných práv fyzických osôb. Preto pokiaľ by sa žaloba mala právne posúdiť podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, podľa všetkého by žaloba smerujúca proti štátu musela byť zamietnutá pre nedostatok jeho vecnej pasívnej legitimácie“. Najvyšší súd v tomto rozhodnutí poukázal v tejto súvislosti na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. augusta 2007 sp. zn. I.ÚS 137/07. Ďalej žalovaný poukázal na rozhodnutie NS SR z 30. júla 2008 sp. zn. 3Cdo 201/2007 NS SR, rozhodnutie z 26. septembra 2012 sp. zn. 6Cdo 149/2011, rozhodnutie z 20. apríla 2011 sp. zn. 4Cdo 168/2009 a rozhodnutie z 26. septembra 2013 sp. zn. 3Cdo176/2013. Najvyšší súd SR ďalej uviedol, že tak štátny orgán (právnická osoba) ako aj štát, sú samostatnými subjektmi práva a sú spôsobilé mať práva a povinnosti v zmysle § 18 a 20 OZ, pričom pri riešení otázky pasívnej legitimácie v konaní o ochranu osobnosti, v ktorom je za zásah do osobnostných práv označené konanie určitého štátneho orgánu, resp. rozhodnutie tohto orgánu ako výsledok konania, treba mať na zreteli to, že režim ochrany osobnosti je postavený na princípe zodpovednosti pôvodcu zásahu za ujmu spôsobenú na chránených osobnostných právach, ako aj to, že platná právna úprava dôsledne rozlišuje medzi právom na ochranu osobnosti a právom na náhradu škody. Pokiaľ podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov platí, že bez ohľadu na skutočnosť, ktorý štátny orgán škodu spôsobil, subjektom zodpovedným za škodu a pasívne vecne legitimovaným v konaní o náhradu škody je štát, to isté neplatí vtedy, keď ide o ochranu osobnosti (§ 11 až 16 OZ) a pôvodcom zásahu je štátny orgán (orgán

verejnej moci), konkrétnym konaním ktorého malo dôjsť k zásahu do osobnosti. Žalovaný mal preto za to, že otázka pasívnej legitimácie nebola vyriešená súdom vôbec, a to ani s poukazom na žalobný návrh, v ktorom sa žalobcovia domáhali určenia, že Slovenská republika v zastúpení Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky svojím protiprávnym konaním spočívajúcim v nerešpektovaní nariadenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky o celách Policajného zaistenia zasiahla do práva na súkromný a rodinný život žalobcov. V tomto prípade by s poukazom na tvrdené nerešpektovanie nariadenia ministerstva vnútra, ktoré upravuje činnosti Policajného zboru a príslušníkov Policajného zboru, malo byť pasívne legitimované Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, rozpočtová organizácia, IČO: 00151866, nakoľko Policajný zbor a ani jeho útvary nemajú právnu subjektivitu. Preto súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, rozpočtovej organizácie, IČO: 00151866 na spravodlivý proces.

15. Za inú vadu, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, považoval žalovaný skutočnosť, že súd porušil zásadu „ultra petitum“, nakoľko prisúdil žalobcom iné plnenie ako to, ktorého sa domáhali, keď priznal výrokmi I. a II. každému zo žalobcov osobitne sumu 5.000 eur titulom nemajetkovej ujmy. Keďže žalobcovia požadovali sumu 250.000 eur spoločne a nerozdielne (solidárne), súd bol týmto návrhom viazaný a nemohol priznať každému zo žalobcov individuálne sumu 5.000 eur. Nemajetková ujma pri ochrane osobnosti patrí každej fyzickej osobe, pričom každá osoba vníma zásah do svojich práv subjektívne a individuálne, a teda aj jej nárok je individuálny. Na tejto skutočnosti nič nemení ani to, že žalobcovia sú manželmi. Pokiaľ súd dospel k záveru, že nárok nie je možné priznať spoločne a nerozdielne, mal tento nárok zamietnuť.

16. Žalovaný ďalej dôvodil, že súd aj v časti trov konania rozhodol nesprávne, keď rozhodol o trovách konania tromi výrokmi (výroky V., VI. a VII. rozsudku) zohľadňujúc pomer úspechu pri každom uplatnenom nároku osobitne. Podľa ustálenej súdnej praxe, výrok o trovách konania má byť komplexný, teda pomer úspechu strán v konaní i v prípade rozhodovania súdu o viacerých uplatnených nárokoch, má byť vyjadrený v jednom výroku. V danej veci súd vo výroku V. rozsudku rozhodol, že žalovanému nárok na náhradu trov nepriznáva, a to v konaní o určenie, že žalovaný svojim protiprávnym konaním spočívajúcim v nerešpektovaní nariadenia Ministerstva vnútra SR zo dňa 17.7.2003 o celách policajného zaistenia zasiahol do práva na súkromný a rodinný život žalobcov 1/ a 2/. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že v tejto časti bola žaloba zamietnutá, teda žalovaný bol plne úspešný, vznikol mu nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, trovy mu však neboli priznané, nakoľko si žiadne neuplatnil. Výrokom VI. rozsudku súd žalobcom 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov konania o náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 100 %. Výrokom VII. rozsudku súd rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania o zaplatenie náhrady škody, vzhľadom na to, že pomer úspechu v tejto časti konania – o náhradu škody, bol rovnaký. Avšak podľa žalovaného výsledným výrokom o trovách konania, zohľadňujúc pomer úspechu v konaní mal byť správne výrok v zmysle ustanovenia § 255 ods. 2 veta posledná CSP a to: ,,Žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo“.

17. Podľa žalovaného nebolo v konaní preukázané žiadne porušenie zákonnej povinnosti žalovaným, prípadne iným štátnym orgánom, súd preto žalobu v časti určenia, že žalovaný v zastúpení Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky svojím protiprávnym konaním spočívajúcim v nerešpektovaní nariadenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky o celách Policajného zaistenia neoprávnene zasiahol do práva na súkromný a rodinný život žalobcov, zamietol. Všetky dôkazy, ktoré boli vykonané počas konania nepreukázali protiprávne konanie alebo porušenie či opomenutie zákonom stanovenej povinnosti žalovaným, ministerstvom vnútra, Policajným zborom alebo príslušníkmi Policajného zboru. Súdom uvádzané skutočnosti odporujú skutkovému a právnemu stavu veci, do dnešného dňa nebol určený porušovateľ povinnosti a ani povinnosť, ktorá mala byť porušená. Vyjadrenia súdu prvej inštancie a aj súdu odvolacieho, že bolo povinnosťou žalovanej zamedziť poškodenému vo svojej samovražde prijatím opatrení proti riziku vyskočenia z okna napríklad namontovaním mreží, prípadne nerozbitných fólií, že poškodený mal mať založené putá a že mal byť chránený príslušníkmi Policajného zboru pred svojím konaním, sú iba v rovine názorov, prípadne úvah. Žiadny právny predpis Slovenskej republiky takéto opatrenia proti riziku vyskočenia z okna neupravuje. Takáto povinnosť nie je uložená ani správcovi výškovej budovy. Nezaloženie pút bolo žalovaným dostatočne odôvodnené a úvaha, že pokiaľ by poškodený mal putá, neskočil by z okna, respektíve by bolo jeho konanie sťažené, je iba v rovine domnienky. Povinnosť žalovanej prijať opatrenia proti riziku rozbitia okna a povinnosť zamedziť poškodenému vo svojej samovražde uvádza súd vo svojom rozhodnutí ako právne skutočnosti, ktoré

však právne neodvodňuje (neuvádza právny predpis, ktorý by takúto zákonnú povinnosť upravoval) a argumentačne nevysvetľuje. Skutočnosť, ktorú uviedol odvolací súd, že v prerokúvanej veci nebolo vykonané zodpovedajúce vyšetrenie príčin smrti poškodeného a nebola bezprostredne vykonaná jeho pitva (odvolací súd šetrenie KR PZ v Trnave sp.zn. KRPZ-TT-OKS-253/2010 posúdil ako nedostatočné), ktoré súd prvej inštancie vzal pri rozhodovaní do úvahy, nie sú pravdivé, nakoľko vo veci úmrtia poškodeného bolo dňa X.XX.XXXX začaté trestné stíhanie za prečin usmrtenia pod ČVS: ORP-3023/O1-TT-2010. V rámci tohto trestného konania bola vykonaná aj pitva poškodeného, a to dňa XX.XX.XXXX. Trestné stíhanie bolo zastavené z dôvodu, že smrť poškodeného nastala v dôsledku jeho samovraždy a skutok nie je trestným činom. Tento záver bol potvrdený Uznesením prokurátora OP v Trnave 1 Pv 622/10-13, ktorým bola zamietnutá sťažnosť žalobcu 1/ proti uzneseniu o zastavení trestného stíhania. V trestnom konaní bol prijatý záver, že nebolo zaznamenané žiadne konanie alebo opomenutie žiadnej zo zúčastnených osôb, ktoré by bolo v príčinnej súvislosti s následkom - smrťou poškodeného a k následku došlo v dôsledku nevypočítateľných a neodvrátiteľných okolností. Na závery vyšetrovania žalovaný počas konania poukazoval, avšak s poukazom na rozhodnutie odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie, súdy túto právnu skutočnosť nevzali do úvahy.

18. Žalovaný ďalej poukazoval na to, že súd posúdil jeho zodpovednosť za porušenie práva na ochranu osobnosti žalobcov ako objektívnu, avšak svoje rozhodnutie v časti náhrady škody posúdil podľa ustanovení § 415 OZ (všeobecná prevenčná povinnosť) so záverom, že táto povinnosť zo strany žalovaného porušená bola, a preto ho zaviazal podľa ustanovenia § 420 ods. 1 a ods. 2 na náhradu škody v rozsahu 50 % podľa miery zavinenia poškodeného. Žalovaný však nie je podľa ustanovenia § 420 ods. 2 právnickou osobou, ktorá spôsobila škodu pri svojej činnosti tými, ktorých na túto činnosť použila. Zároveň je stanovenie 50 % miery spoluzavinenia nedôvodné. Konanie samotného poškodeného, ktorý jednoznačne a flagrantne porušil svoju povinnosť podľa ustanovení § 415 OZ, nakoľko nevynútené, neovplyvnené a na slobodnom rozhodnutí založené konanie poškodeného (skok z okna na 7. poschodí), ktorým si spôsobil smrť, vo svojej podstate konzumuje všeobecnú prevenčnú povinnosť žalovanej, respektíve inej osoby. Za okolností, za ktorých k udalosti došlo (rýchlosť konania, jeho nečakanosť, rozmery miestnosti, postava poškodeného i jeho vedomosť o tom v akej výške sa nachádza, obmedzenie osobnej slobody), nie je možné konštatovať, že by prítomní príslušníci Policajného zboru porušili akúkoľvek povinnosť vo vzťahu k ochrane poškodeného a jeho života. Jeho konaniu nemohli objektívne zabrániť, keď nebolo preukázané žiadne zavinenie a protiprávne konanie zo strany žalovaného. Preto nebola splnená podmienka zodpovednosti za škodu, a to protiprávne konanie žalovaného, jeho zavinenie, či zanedbanie povinnosti pracovníkov žalovaného. Obmedzenie poškodeného v pohybe (nasadenie pút) nie je v každom prípade pri danom úkone zákonnou povinnosťou žalovaného, predovšetkým za situácie, keď bol poškodený pokojný, neprejavoval agresivitu a použitie pút nebolo nevyhnutné (poškodený nekládol aktívny odpor, nenapádal iné osoby alebo policajtov, nepoškodzoval majetok a nebola dôvodná obava, že sa pokúsi o útek). V prípade, že by bola prijatá argumentácia súdu, že každý kto nezabezpečí okná na výškovej budove proti konaniu osôb páchajúcich samovraždu, je za ich smrť zodpovedný minimálne v rozsahu 50 %, viedlo by to ad absurdum k možnosti pozostalých žalovať štát, prípadne právnické alebo fyzické osoby na náhradu škody, ktorú nespôsobili a nezavinili. Súčasne ako vyplýva z odôvodnenia rozsudku, zodpovedný subjekt vyplýva z poslednej vety čl. 5 nariadenia ministra vnútra SR o celách policajného zaistenia, podľa ktorého za ochranu osoby prevzatej z cely až do jej vrátenia do cely zodpovedá policajt, ktorý ju prevzal. V komparácii s výrokom súdu o zamietnutí žaloby v časti určenia, že Slovenská republika v zastúpení Ministerstvom vnútra SR svojím protiprávnym konaním spočívajúcim v nerešpektovaní nariadenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky o celách Policajného zaistenia zasiahla do práva na súkromný a rodinný život žalobcov, odôvodneného tvrdením, že zo skutkových tvrdení žalobcov nevyplývalo žiadne konanie policajta, ktoré by mohlo predstavovať nerešpektovanie tohto nariadenia v čl. 5, je nelogické a zmätočné aby na základe tohto istého článku nariadenia bola určená zodpovednosť a miera zavinenia žalovanej. Pokiaľ nebolo nariadenie porušené (nerešpektované), neobstojí ani výrok súdu o určení zodpovednosti z dôvodu porušenia právnej povinnosti (nariadenia). Súd svoje rozhodnutie voči žalovanému odôvodnil spôsobením nemajetkovej ujmy žalobcom, avšak neurčil existenciu neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobcov a tým rozhodol o žalobe bez právneho základu, teda bez predpokladu uplatnenia práva na ochranu osobnosti. Neoprávnenosť zásahu spočíva v tom, že zásah je nezákonný, resp. protizákonný, avšak táto skutočnosť v konaní preukázaná nebola. Žalovaný preto navrhoval, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil, žalobu zamietol a rozhodol, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

19. K odvolaniu žalovaného podali žalobcovia 1/ a 2/ prostredníctvom svojho právneho zastúpenia písomné vyjadrenie, v ktorom uviedli, že z odôvodnenia pôvodného rozsudku nevyplýva, že by súd konštatoval pasívnu legitimáciu na strane žalovaného v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Súd v odôvodnení pôvodného rozsudku uvádza, že zodpovednosť za ochranu osoby prevzatej z cely neprechádza z policajta, ktorý ju z cely prevzal, na orgán, pred ktorý bola táto osoba predvedená alebo ktorému bola odovzdaná, ak má byť následne vrátená späť do cely. Ak aj v zmysle čl. 7 ods. 4 nariadenia zo dňa 31.5.2011 končí eskorta odovzdaním eskortovanej osoby príslušnému orgánu, pre potreby ktorého bola eskorta vykonávaná, neznamená to, že ukončením eskorty stráca policajt, ktorý osobu z cely prevzal, zodpovednosť za jej ochranu. V danom prípade sudca nerozhodoval o väzbe v objekte súdu, kde by bolo potrebné aplikovať zák. č. 4/2001 Z. z. Sudca rozhodoval v budove PZ v miestnosti, ktorá mu bola poskytnutá na rozhodovanie, nejedná sa o miestnosť súdu. Nejedná sa ani o súdne konanie (kde justičná stráž v zmysle zák. č. 4/2001 Z. z. zabezpečuje nerušené súdne konanie, ochranu a poriadok bezpečnosti v súdnych objektoch), ale o prípravné konanie. Z toho je odvodená pasívna legitimácia žalovaného z hľadiska posúdenia subjektu, voči ktorému má prípadný nárok smerovať, táto skutočnosť však bez ďalšieho neznamená zodpovednosť tohto subjektu, t. j. žalovaného bez preukázania zákonom stanovených podmienok, vyplýva z nej však skutočnosť, že žaloba nemôže smerovať voči inému subjektu, v danom prípade súdu, ktorý rozhodoval o väzbe. Súd tak konštatoval pasívnu legitimáciu žalovaného na základe toho faktu, že nebohý B. C. bol v čase smrti v budove Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trnave a za jeho ochranu zodpovedali príslušníci policajného zboru. Žalobcovia v samotnej žalobe zo dňa 19.4.2011 ako žalovaných označili: 1. Slovenská republika, Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Trnave, Kollárova 31, 917 01 Trnava a 2. Slovenská republika, Ministerstvo vnútra SR, Pribinova 2, 812 72 Bratislava. K žalobe sa vyjadrili Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Trnave ako žalovaný 1/ dňa 10.1.2013 a Ministerstvo vnútra ako žalovaný 2/ dňa 31.08.2011, teda nie štát. Samotný okresný súd označoval žalovaného na písomnostiach a zápisniciach o pojednávaní ako KRPZ Trnava, teda nie ako štát. Žalovaný v odvolaní uvádza, že nesprávnym procesným postupom súdu, došlo k znemožneniu strane, aby uskutočňovala svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces, k porušeniu práva Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, rozpočtovej organizácie, IČO: 00151866 na spravodlivý proces. Z toho vyplýva, že aj samotný žalovaný vníma a aj vnímal, že spor sa vedie voči Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky, preto žalobcovia považujú túto námietku žalovaného za účelovú. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu SR zo dňa 18.5.2016, sp. zn.: 3Cdo/73/2015: „Najvyšší súd vzal pri rozhodovaní na zreteľ aj časť dôvodovej správy k zákonu č. 273/2007 Z.z., v ktorej sa uvádza, že „od konania v mene štátu niektorou zložkou štátu na súde podľa § 21 ods. 1 treba odlišovať stav, keď nie štát, ale priamo zložka podľa osobitného predpisu je účastníkom konania. V uvedených prípadoch bude vecne legitimovanou osobou a účastníkom konania samotná zložka štátu. Označenie štátu popri zložke štátu v týchto prípadoch ... je nadbytočné. Odmietnutiu spravodlivosti (denegatio iustitiae) by sa však rovnal stav, ak by súd z takéhoto nadbytočného označenia štátu popri vecne legitimovanej právnickej osobe – príslušnej zložke štátu, žalobu zamietol (pre nedostatok vecnej legitimácie).“

20. K odvolaniu žalovaného proti výrokom o trovách konania, žalobcovia uviedli, že súd rozhodol správne, keď prihliadol na okolnosť, že žalobcovia mali úspech v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy, pričom určenie výšky bolo na úvahe súdu a nezáviselo od žalobcov. Žalobcovia pri podaní žaloby nemohli predvídať, aká bude úvaha súdu pri určení výšky nemajetkovej ujmy, a preto by v danom prípade nebolo spravodlivé žalobcom nepriznať náhradu trov konania. O to viac, že žalobcovia zaplatili súdny poplatok spolu vo výške 15.303,90 eura (za podanie žaloby a za podanie odvolania proti pôvodnému rozsudku) a zároveň uhradili aj preddavok na trovy konania podľa §141a Občianskeho súdneho poriadku vo výške 12.640 eura, ktoré žiadali vrátiť s poukazom na Nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 30/2015. Žalobcom priznaná suma náhrady nemajetkovej ujmy celkove vo výške 10.000 eur by nepokryla výdavky žalobcov, ktoré vynaložili na súdne poplatky spojené s predmetným sporom, preto súd rozhodol správne v VI. výroku rozsudku o náhrade trov konania a toto svoje rozhodnutie správne a jasne odôvodnil.

21. Pokiaľ ide o predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu, podľa žalobcov súd jasne a zrozumiteľne poukázal na povinnosť vnútroštátnych orgánov chrániť slabšie osoby, a to aj proti ich vlastnému konaniu, ktorým ohrozujú svoj život. Uvedené vyplýva z článku 8 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Súd odkázal aj na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Keenan proti Spojenému Kráľovstvu, č. 27229/95, § 91, ESĽP 2001-III, v ktorom ESĽP uvádza, že: „V rámci posudzovania možného porušenia čl. 8 Dohovoru je vhodné odkazovať na čl. 2 Dohovoru, ktorý

požaduje od štátnych orgánov chrániť slabšie osoby, a to aj proti ich vlastnému konaniu, ktorým ohrozujú svoj život.“ Štát ako aj žalovaný majú pozitívnu povinnosť uskutočniť všetky primerané opatrenia na zabezpečenie toho, aby zdravie a telesná integrita zadržanej osoby boli náležite zabezpečené (prípady Aerts proti Belgicku, rozsudok z 30. júla 1998, Reports 1998-V, s. 1966, ods. 64 a nasl.; a Kudła proti Poľsku [GC], č. 30210/96, ods. 94, ECHR 2000-XI) a uskutočniť primerané opatrenia na minimalizovanie známeho rizika samovraždy (Keenan proti Spojenému kráľovstvu, č. 27229/95, ods. 97, ECHR 2001-III). V týchto prípadoch ESĽP jednoznačne konštatoval, že došlo k porušeniu práva na život (garantovaného v čl. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd). Aj v tomto prípade žalovaný porušil právo nebohého B. C. na život. Skutočnosť, že žalovaný sa necíti byť vinným za to, že nezabezpečil miestnosť, do ktorej nebohého B. C. príslušníci policajného zboru predviedli na rozhodovanie o jeho väzbe, nič nemení na fakte konštatovanom mnohopočetne ESĽP, že je povinnosťou štátu zabezpečiť ochranu života a zdravia osoby, ktorá je pozbavená osobnej slobody a ktorá je de facto v moci príslušníkov policajného zboru. Je absurdné tvrdenie žalovaného, že neporušil nijaký predpis, keďže žiadny predpis nestanovuje povinnosť namontovať na okná miestnosti mreže alebo nerozbitné fólie. Ak by s konaním príslušníkov PZ resp. žalovaného v danom prípade nebol žiadny problém, aj po smrti nebohého B. C. by sa v budove KR PZ v C. J. G. E. H. XX, v kancelárii č. 704, na 7. poschodí naďalej uskutočňovali výsluchy a rozhodovania o vzatí zadržaných osôb do väzby. Ako uviedol svedok K. L. H., príslušník PZ, vykonávajúci eskortu nebohého B. C. na pojednávaní dňa 15.11.2012, po tejto udalosti sa výsluchová miestnosť presťahovala na druhé poschodie. Je teda nepochybné, že samotný žalovaný vnímal, že predmetná nezabezpečená výsluchová miestnosť na 7. poschodí nie je vhodná na uskutočňovanie výsluchov obvinených, o to viac, keď cela policajného zabezpečenia sa nachádzala na druhom poschodí. Aj svedok L. G., sudca rozhodujúci o väzbe nebohého B. C. na pojednávaní dňa 4.4.2013 uviedol a potvrdil, že „štandardne všetci obvinení majú putá“ a že „predtým sme tieto úkony robili v budove (mal na mysli súdu), ale nemali sme na to dostatočne zabezpečené priestory a preto sa tieto začali robiť na polícií. Na zabezpečenie nemusia byť iba mreže, sú aj nerozbitné fólie.“ Z uvedeného vyplýva, že bežne pri rozhodovaní o väzbe obvinených majú títo nasadené putá a priestory, v ktorých sa vyhlasuje rozhodnutie o väzbe bývajú zabezpečené. Nebohý B. C. však nemal nasadané putá a miestnosť, v ktorej sa rozhodovalo o jeho vzatí do vyšetrovacej väzby nebola dostatočne zabezpečená. V prípade, ak by tieto preventívne opatrenia boli zabezpečené, bez akýchkoľvek pochybností by bolo možné konštatovať, že k smrti nebohého B. C. by nedošlo. Nebohý B. C. sa od svojho zadržania políciou nachádzal v cele policajného zaistenia. Právna úprava cely policajného zaistenia je obsiahnutá v ustanoveniach § 42 až § 49 zákona č. 171/1993 Z. z. o policajnom zbore (ďalej len „Zákon o PZ“) a v nariadení Ministra vnútra SR č. 41/2003 o celách policajného zaistenia. Podľa ustanovenia § 43 ods. 1 zákona o PZ účinného v čase skutku: „Pred umiestnením osoby do cely odoberie policajt, ktorý vykonáva ochranu cely, tejto osobe veci, ktorými by mohla ohroziť vlastný život alebo zdravie alebo život a zdravie inej osoby.“ Ďalej podľa ust. § 45 ods. 3 zákona o PZ účinného v čase skutku: „V cele nesmú byť také predmety, ktoré by mohli byť zneužité na ohrozenie života a zdravia umiestnenej osoby alebo policajta.“ Podľa ust. § 48 ods. 1 zákona o PZ účinného v čase skutku: „Ak osoba umiestnená v cele ochorie, ublíži si na zdraví alebo sa pokúsi o samovraždu, urobí policajt, ktorý vykonáva ochranu cely, potrebné opatrenia smerujúce k ochrane zdravia a života; poskytne jej najmä prvú pomoc a privolá lekára.“ Zákonná úprava používaných techník pri obmedzení osobnej slobody osôb je upravená v piatom oddiele tretej hlavy Zákona o PZ „Použitie donucovacích prostriedkov“, v ktorom sú v ust. § 50 taxatívne vymenované jednotlivé donucovacie prostriedky, ktoré môže príslušník policajného zboru využiť. V ust. § 51 až § 62 Zákona o PZ je použitie týchto taxatívne vymenovaných donucovacích prostriedkov presne upravené, teda za akých podmienok je príslušníkom policajného zboru povolené ich použiť, z čoho je potrebné vychádzať aj v tomto konaní a ustáliť použitie pút počas celej doby, kedy sa nebohý B. C. nachádzal mimo cely policajného zaistenia. Právna úprava Zákona o PZ teda priamo počíta s rizikom možného pokusu o samovraždu umiestnenej osoby, preto zákon priamo ukladá službu konajúcemu policajtovi urobiť potrebné individuálne opatrenia smerujúce k ochrane zdravia a života. Žalovaný nijakým spôsobom nepreukázal, že by si uvedenú povinnosť počas obdobia 72 hodín, kedy bol nebohý B. C. v režime cely policajného zaistenia, splnil. Uvedené rozsiahlym spôsobom potvrdil a uviedol aj odvolací súd v uznesení o odvolaní (ods. 10 – 22 odôvodnenia). V cele policajného zaistenia nesmú byť také predmety, ktoré by mohli byť zneužité na ohrozenie života a zdravia umiestnenej osoby alebo policajta. V danom prípade sa má zabezpečiť nielen ochrana policajta či inej osoby, ale aj samotnej osoby umiestnenej v cele policajného zaistenia, čo treba vnímať vo všetkých súvislostiach a nie len čiastkovo, tak ako to naznačuje žalovaný tvrdením o neexistencii konkrétnej povinnosti vybaviť výsluchové miestnosti mrežami alebo nerozbitnými fóliami na oknách, resp. povinnosti zabránenia v samovražde. V danom prípade sa nejedná o bežnú výškovú budovu ani o bežného človeka nachádzajúceho sa v nej dobrovoľne. Ide o

budovu KR PZ, v ktorej sa nachádzal nebohý B. C. nie dobrovoľne, ale z dôvodu, že bol príslušníkmi Policajného zboru pozbavený osobnej slobody, umiestnený do cely policajného zaistenia na dobu bez mála 72 hodín a predvedený policajnou eskortou z cely policajného zaistenia, nachádzajúcej sa na 2. poschodí budovy do výsluchovej miestnosti nachádzajúcej sa na 7. poschodí budovy. Nebohý B. C., žiaden z týchto úkonov neuskutočnil dobrovoľne, preto úvahy žalovaného neobstoja. Žalovaný poukazuje na uznesenie OR PZ v Trnave ČVS ORP-3023/01-TT-2010, ktorým bolo zastavené trestné stíhanie pre prečin usmrtenia, začaté po smrti nebohého B. C.. Ako to aj ESĽP konštatoval vo vyššie spomínaných prípadoch, ako aj v prípade Mižigárová proti Slovenskej republike, rozsudok zo 14. decembra 2010 k sťažnosti č. 74832/01, v prípade, ak do vyšetrovania sú involvovaní príslušníci toho istého Policajného zboru, nie je možné konštatovať, že takéto vyšetrovanie je dostatočne nezávislé. K nezávislosti vykonaného vyšetrovania vnáša pochybnosť aj fakt, že došlo k zmazaniu kamerových záznamov z cely policajného zaistenia a že v danom prípade nebola nariadená súdna pitva nebohého B. C. neodkladným úkonom. Aj tieto okolnosti vyvolávajú dojem o zastieraní úkonov žalovaného. Žalobcovia sa nedočkali žiadneho objektívneho vyšetrenia udalosti a ani náznaku čo i len čiastočnej satisfakcie, keď navyše sa žalovaný do dnešného dňa (ani po takmer 10 rokov od smrti nebohého B. C.) neospravedlnil žalobcom za udalosti zo dňa X.XX.XXXX. Podľa úvahy žalovaného totiž k smrti nebohého B. C. došlo bez akéhokoľvek zavinenia alebo pričinenia žalovaného, ktorý počas celého konania tvrdil, že smrti nebohého B. C. sa nedalo zabrániť, čo však odporuje prirodzenej logike. Pokiaľ žalovaný dôvodil, že súd neurčil existenciu neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobcov a tým rozhodol o žalobe bez právneho základu, tak podľa žalobcov bolo neoprávneným zásahom to, že v čase, keď bol nebohý B. C. pozbavený osobnej slobody, príslušníci policajného zboru vykonávajúci jeho eskortu, a teda žalovaný nezabezpečil ochranu jeho života a zdravia ako najdôležitejšieho základného ľudského práva garantovaného tak Ústavou SR, ako aj Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v dôsledku čoho došlo k strate jediného syna žalovaných a tým aj k neoprávnenému zásahu do osobnostnej zložky ich súkromia. V dôsledku porušenia povinností zo strany žalovaného došlo aj k zásahu do práva žalobcov ako rodičov nebohého B. C. na ochranu ich osobnosti, konkrétne práva na súkromný resp. rodinný život. Z dôvodu neočakávanej a násilnej straty syna žalobcov došlo k nenapraviteľnému pretrhnutiu ich sociálnej a citovej väzby a k nespochybniteľnému narušeniu a obmedzeniu rodinného života žalobcov a ďalšieho vývoja ich osobnosti, čo potvrdil aj súd v rozsudku. Rozsudok súdu prvej inštancie je teda vecne správny, preto žalobcovia navrhovali, aby ho odvolací súd v plnom rozsahu potvrdil.

22. Krajský súd v Trnave svojim prvým rozsudkom č. k. 9Co/93/2020-748 zo dňa 7.12.2021 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch I., II., III. a v súvisiacich výrokoch V., VI., a VII. potvrdil a žalobcom 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. Odvolací súd uviedol, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie považuje za vecne správny s tým, že vecnou pasívnou legitimáciou sa zaoberal už vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí (č.k. 9Co/309/2016-607), v ktorom nárok žalobcu posudzoval ako nárok nemajetkovej ujmy titulom ochrany osobnosti, pričom považoval žalovaného za vecne pasívne legitimovaného. S poukazom na judikát R 127/2014, stačilo žalovať iba Ministerstvo vnútra SR, ako štátny orgán verejnej moci, ktorého konaním malo dôjsť k zásahu do osobnosti. Odvolací súd mal za to, že keď mala byť žalovaná priamo zložka štátu a je popri nej aj označenie štátu, tak toto označenie štátu je nadbytočné. Ak by súd z takéhoto nadbytočného označenia štátu popri vecne legitimovanej príslušnej zložke žalobu zamietol pre nedostatok vecnej legitimácie, jednalo by sa o odmietnutie spravodlivosti (uzn. NS SR, sp.zn. 3Cdo 73/2015). K námietke, že súd rozhodol o určení povinnosti na plnenie nad rámec návrhu, keď napriek tomu, že žalobcovia požadovali plnenie spoločne a nerozdielne, určil plnenie každému zo žalobcov osobitne, odvolací súd uviedol, že súd nie je viazaný návrhom žalobcu, aby žalovanému bola uložená povinnosť na plnenie žalobcom spoločne a nerozdielne. Ak súd zistí, že v konkrétnej veci nejde o spoločnú zodpovednosť, nič mu nebráni, aby rozhodol o plnení delenom, o prekročenie žalobného návrhu by išlo v prípade, ak by súd priznal žalobcom spolu viac než žiadali, teda v danom prípade, ak by im prisúdil viac ako 250.000 eur a o priznaní niečoho iného by sa dalo hovoriť vtedy, ak by súd namiesto žiadaného peňažného zadosťučinenia priznal inú formu zadosťučinenia. Súd tiež správne skonštatoval, že k neoprávnenému zásahu došlo tým, že žalovaný nezabezpečil ochranu zdravia a života poškodeného ako najdôležitejšieho základného ľudského práva garantovaného Ústavou SR, ako aj Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (čl. 8, čl. 2). Žalovaný mal ochrániť poškodeného aj proti jeho vlastnému konaniu, ktorým si mohol ohrozovať život, žalovaný si však nepočínal obozretne a vystavil poškodeného možnosti siahnuť si na život počas výkonu väzby. Smrť syna žalobcov je bezpochyby zásahom do osobnostných práv žalobcov. Aj právna úprava

zákona o PZ počíta s rizikom možného pokusu o samovraždu umiestnenej osoby, preto zákon ukladá službukonajúcemu policajtovi urobiť potrebné úkony a opatrenia smerujúce k ochrane zdravia a života. Žalovaný nepreukázal, že by si túto svoju povinnosť splnil, keď o vzatí do väzby sa rozhodovalo v nezabezpečenej miestnosti. V časti náhrady trov konania považoval odvolací súd rozhodnutie taktiež za správne a spravodlivé, keď súd rozhodol o náhrade trov konania pri každom nároku zvlášť s prihliadnutím k povahe uplatnených nárokov, keď každý mohol byť uplatnený v samostatnom konaní a tiež k tomu, že by nebolo spravodlivé, aby pri posudzovaní úspechu a neúspechu v konaní boli tieto jednotlivé nároky považované za rovnocenné.

23. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (označený ako Slovenská republika, v zastúpení Ministerstvom vnútra SR) dovolanie, a to v rozsahu, v ktorom odvolací súd potvrdil výroky súdu prvej inštancie I., II a III., ktorými mu bola určená povinnosť zaplatenia nemajetkovej ujmy a náhrady škody. Žalovaný navrhoval, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a súčasne aj rozhodnutie súdu prvej inštancie - rozsudok Okresného súdu Trnava č. k. 16C/69/2011-697 z dôvodu, že nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu. Dôvodil, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej pariace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Stranou, ktorá nemohla svoje procesné práva z dôvodu nesprávneho postupu uplatňovať, je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, rozpočtová organizácia, IČO: 00151866. Nesprávny procesný postup žalovaný namieta na základe nesplnenia procesných podmienok prvostupňového a aj odvolacieho konania z dôvodu nevysporiadania sa súdu so vznesenou námietkou nedostatku jeho pasívnej legitimácie v spore o ochranu osobnosti. Odvolací súd sa opätovne zaoberal vecnou pasívnou legitimáciou, pričom s poukazom na judikát R 127/2014 vyslovil názor, že v predmetnom spore stačilo žalovať iba Ministerstvo vnútra SR, ako štátny orgán verejnej moci, ktorého konaním malo dôjsť k zásahu do osobnosti. Aj keď mala byť žalovaná priamo zložka štátu a je popri nej aj označenie štátu, tak toto označenie štátu je nadbytočné, pričom ak by súd z takéhoto nadbytočného označenia štátu popri vecne legitimovanej príslušnej zložke žalobu zamietol pre nedostatok vecnej legitimácie, jednalo by sa o odmietnutie spravodlivosti. Tento názor žalovaný nepovažoval za správny, pretože v konaní súdu prvej inštancie pred zrušením prvého rozhodnutia vo veci bol nárok žalobcov posudzovaný podľa zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, a teda pasívne legitimovaná bola bez pochybností žalovaná Slovenská republika a v jej mene konajúce Ministerstvo vnútra SR. Až po vyslovení právneho názoru odvolacieho súdu, že nárok žalobcov je potrebné posudzovať podľa ustanovení § 11 a nasl. OZ, došlo k podstatnej zmene procesných podmienok konania, nakoľko otázka pasívnej legitimácie vo veciach ochrany osobnosti je v súdnej praxi už ustálená v tom smere, že nie je možné štát stotožňovať so štátnym orgánom, ktorého úlohou je uskutočňovanie funkcií štátu na základe ústavy, v jej medziach, v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanovuje zákon. Ide totiž o celkom rozdielne subjekty, ktoré majú zásadne iné práva a povinnosti, majú inak právne konštruovanú zodpovednosť, či právne prostriedky ochrany. Žalobcovia sa nemôžu voči žalovanému s úspechom dovolávať ochrany osobnosti podľa ust. § 11 a nasl. OZ, keď táto všeobecná zodpovednosť podľa OZ je vo vzťahu k štátu vylúčená práve pre osobitnú úpravu zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Odvolací súd tieto skutočnosti vo svojom rozhodnutí opomenul zohľadniť a otázku pasívnej legitimácie posúdil nesprávne. Žalovaný poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, v ktorých sa zaoberal otázkou pasívnej legitimácie štátu pri ochrane osobnosti, a to rozhodnutie sp. zn. 3Cdo/176/2012 (R127/2014) zo dňa 26.9.2013, rozhodnutie sp. zn. 3Cdo/201/2007 zo dňa 30.7.2008, rozhodnutie sp. zn. 6Cdo/149/2011 zo dňa 26.9.2012, sp. zn. 4Cdo/168/2009 zo dňa 20.4.2011, sp. zn. 3Cdo/176/2013 zo dňa 26.9.2013 a tiež rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 137/07 zo dňa 23.8.2007. Žalovaný poukázal na to, že Najvyšší súd SR uviedol, že pri riešení otázky pasívnej legitimácie v konaní o ochranu osobnosti, v ktorom je za zásah do osobnostných práv označené konanie určitého štátneho orgánu, resp. rozhodnutie tohto orgánu ako výsledok konania, treba mať na zreteli to, že režim ochrany osobnosti je postavený na princípe zodpovednosti pôvodcu zásahu za ujmu spôsobenú na chránených osobnostných právach, ako aj to, že platná právna úprava dôsledne rozlišuje medzi právom na ochranu osobnosti a právom na náhradu škody. Pokiaľ podľa zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov platí, že bez ohľadu na skutočnosť, ktorý štátny orgán škodu spôsobil, subjektom zodpovedným za škodu a pasívne vecne legitimovaným v konaní o náhradu škody je štát, to isté neplatí vtedy, keď ide o ochranu osobnosti (§ 11 až 16 OZ) a pôvodcom zásahu je štátny orgán konkrétnym konaním ktorého malo dôjsť k zásahu do osobnosti. V tomto prípade by s poukazom na tvrdené nerešpektovanie nariadenia ministerstva vnútra, ktoré upravuje činnosti PZ a príslušníkov PZ, malo byť pasívne legitimované Ministerstvo vnútra SR, rozpočtová organizácia, IČO:

00151866, nakoľko Policajný zbor a ani jeho útvary nemajú právnu subjektivitu. Preto došlo nesprávnym procesným postupom súdu, ktorým znemožnil strane, aby uskutočňovala svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces, k porušeniu práva Ministerstva vnútra SR na spravodlivý proces.

24. Žalovaný ďalej namietal, že odvolací súd sa dôsledne nevysporiadal ani s konkrétnym konaním a identifikáciou pôvodcu zásahu, nakoľko právna povinnosť ochrany osoby sa vzťahuje na ochranu osoby pred vonkajším zásahom a povinnosť zamedzenia úteku, nakoľko poškodený bol obmedzený na osobnej slobode, avšak žiaden právny predpis nestanovuje povinnosť ochrany osoby pred spáchaním samovraždy. Vo vzťahu k zabezpečeniu miestnosti, táto nebola celou policajného zaistenia a ani výsluchovou miestnosťou PZ. Stavebné požiadavky na miestnosť, kde sa vykonáva rozhodovanie súdu v trestných veciach, či špecifikácie kde a ako majú byť mreže umiestnené, nie sú upravené v zákone o PZ. Poškodený v čase smrti už nebol v jurisdikcii orgánov PZ, nakoľko o jeho právach rozhodoval sudca pre prípravné konanie a k jeho konaniu (skoku z okna) došlo až po oznámení sudcu o vzatí do väzby. Preto žalovaný rozporuje závery súdov, že z jeho strany malo dôjsť ku konaniu, ktoré by bolo v rozpore s objektívnym právom (vrátane údajného porušenia interných predpisov). Povinnosť žalovaného prijať opatrenia proti riziku rozbitia okna a povinnosť zamedziť poškodenému vo svojej samovražde uvádza súd vo svojom rozhodnutí ako právne skutočnosti, ktoré však právne neodôvodňuje (neuvádza právny predpis, ktorý by takúto zákonnú povinnosť upravoval) a argumentačne nevysvetľuje. Súd prvej inštancie ani odvolací súd neuviedli jasne a určito, podľa akého zákonného ustanovenia posúdil hmotnoprávny vzťah týkajúci sa nároku žalobcov proti žalovanému o náhradu nemajetkovej ujmy. Súd nevysvetlil, ako dospel k záveru, že žalovaný je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti v konaní o žalobcami uplatnenom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do ich osobnostných práv a súčasne aj nositeľom hmotnoprávnej povinnosti náhrady škody. Nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie. Odvolací súd sa tiež odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (rozhodnutia sp. zn. 3Cdo 176/2012 /R127/2014/, sp. zn. 3Cdo 201/2007, sp. zn. 4Cdo 168/2009 a sp. zn. 3Cdo 176/2013), pričom toto svoje odklonenie žiadnym spôsobom neodôvodnil.

25. Žalovaný dôvodil, že odvolací súd svojim rozhodnutím potvrdil aj iné vady prvoinštančného konania, ktoré viedli k nesprávnemu rozhodnutiu súdu prvej inštancie a mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci bolo, že súd porušil zásadu „ultra petitum“, nakoľko prisúdil žalobcom iné plnenie ako to, ktorého sa domáhali, keď priznal výrokmi I. a II. každému zo žalobcov osobitne sumu 5.000,- eur titulom nemajetkovej ujmy. Keďže žalobcovia požadovali sumu 250.000,- eur spoločne a nerozdielne (solidárne) a súd mal byť týmto návrhom viazaný a nemal priznať každému zo žalobcov individuálne sumu 5.000,- eur. Nemajetková ujma pri ochrane osobnosti patrí každej fyzickej osobe, pričom každá fyzická osoba vníma zásah do svojich práv subjektívne a individuálne a teda aj jej nárok je individuálny. Na tejto skutočnosti nič nemení ani to, že žalobcovia sú manželmi. Pokiaľ súd dospel k záveru, že nárok nie je možné priznať spoločne a nerozdielne, mal tento nárok zamietnuť.

26. Žalovaný ďalej namietal, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Všetky dôkazy, ktoré boli vykonané počas konania nepreukázali protiprávne konanie alebo porušenie či opomenutie zákonom stanovenej povinnosti žalovaným, ministerstvom vnútra, Policajným zborom alebo príslušníkmi PZ. Nebol určený porušovateľ povinnosti a ani povinnosť, ktorá mala byť porušená. Vyjadrenia súdov, že bolo povinnosťou žalovaného zamedziť poškodenému vo svojej samovražde prijatím opatrení proti riziku vyskočenia z okna napríklad namontovaním mreží, prípadne nerozbitných fólií, že poškodený mal mať založené putá a že mal byť chránený príslušníkmi PZ pred svojím konaním, sú iba v rovine názorov, prípadne úvah. Žiadny právny predpis takéto opatrenia proti riziku vyskočenia z okna neupravuje. Takáto povinnosť nie je uložená ani správcovi výškovej budovy. Nezaloženie pút bolo žalovaným dostatočne odôvodnené a úvaha, že pokiaľ by poškodený mal putá, neskočil by z okna, resp. by bolo jeho konanie sťažené, je iba v rovine domnienky. Skutočnosť, ktorú uviedol odvolací súd, že vo veci nebolo vykonané vyšetrenie príčin smrti poškodeného a nebola vykonaná jeho pitva nie sú pravdivé, nakoľko vo veci úmrtia poškodeného bolo dňa X.XX.XXXX začaté trestné stíhanie za prečin usmrtenia pod ČVS: ORP-3023/O1-TT-2010. V rámci trestného konania bola vykonaná aj pitva poškodeného dňa XX.XX.XXXX. Trestné stíhanie bolo zastavené z dôvodu, že smrť poškodeného nastala v dôsledku jeho samovraždy a skutok nie je trestným činom. V trestnom konaní bol prijatý záver, že nebolo zaznamenané žiadne konanie alebo opomenutie žiadnej zo zúčastnených osôb,

ktoré by bolo v príčinnej súvislosti s následkom – smrťou poškodeného a k následku došlo v dôsledku nevypočítateľných a neodvrátiteľných okolností. Súdy túto právnu skutočnosť nevzali do úvahy.

27. Za nesprávne skutkové zistenia súdu považoval žalovaný to, že súd posúdil zodpovednosť žalovaného za porušenie práva na ochranu osobnosti žalobcov ako objektívnu, avšak svoje rozhodnutie v časti náhrady škody posúdil podľa § 415 OZ (všeobecná prevenčná povinnosť) so záverom, že táto povinnosť zo strany žalovaného porušená bola, a preto ho zaviazal podľa § 420 ods. 1, 2 OZ na náhradu škody v rozsahu 50 % podľa miery zavinenia poškodeného. Okrem toho, že žalovaný nie je podľa § 420 ods. 2 OZ právnickou osobou, ktorá spôsobila škodu pri svojej činnosti tými, ktorých na túto činnosť použila, je stanovenie 50 % miery zavinenia nedôvodné. Konanie samotného poškodeného, ktorý jednoznačne a flagrantne porušil svoju povinnosť podľa § 415 OZ, je natoľko nevynútené, neovplyvnené a na slobodnom rozhodnutí založené konanie poškodeného (skok zo 7. poschodia), ktorým si spôsobil smrť, že vo svojej podstate konzumuje všeobecnú prevenčnú povinnosť žalovaného, resp. inej osoby. Bolo preukázané, že reakcia poškodeného bola neočakávaná a rýchla, nedala sa predpokladať. Za okolností, za ktorých k udalosti došlo (rýchlosť konania, jeho nečakanosť, rozmery miestnosti, postava poškodeného i jeho vedomosť o tom, v akej výške sa nachádza, obmedzenie osobnej slobody) nie je možné konštatovať, že by prítomní príslušníci PZ porušili akúkoľvek povinnosť vo vzťahu k ochrane poškodeného a jeho života. Jeho konaniu nemohli objektívne zabrániť, keď nebolo preukázané žiadne zavinenie a protiprávne konanie zo strany žalovaného. Preto nebola splnená podmienka zodpovednosti za škodu, a to protiprávne konanie žalovaného, jeho zavinenie, či zanedbanie povinnosti pracovníkov žalovaného. Naopak sám poškodený konal v rozpore s ust. § 415 a § 420 OZ, keď konal tak, aby došlo k jeho smrti. Jeho protiprávne konanie nemôže byť na ťarchu žalovaného, ktorý takejto škode ani pri vynaložení všetkého úsilia objektívne zabrániť za danej situácii nemohol.

28. Žalovaný namietal tiež záver súdu, že zodpovedný subjekt vyplýva aj z poslednej vety čl. 5 nariadenia Ministerstva vnútra SR o celách policajného zaistenia, podľa ktorého za ochranu osoby prevzatej z cely až do je vrátenia do cely zodpovedá policajt, ktorý ju prevzal; žalovaným je právnická osoba, ktorá pri svojej činnosti použila osobu, ktorá zodpovedala za ochranu poškodeného. V komparácii s výrokom súdu o zamietnutí žaloby v časti určenia, že Slovenská republika v zastúpení Ministerstvom vnútra SR svojím protiprávnym konaním spočívajúcim v nerešpektovaní nariadenia MV SR o celách policajného zaistenia zasiahla do práva na súkromný a rodinný život žalobcov, odôvodneného tak, že zo skutkových tvrdení žalobcov nevyplývalo žiadne konane policajta, ktoré by mohlo predstavovať nerešpektovanie tohto nariadenia v čl. 5, je nelogické a zmätočné, aby na základe toho istého článku nariadenia bola určená zodpovednosť a miera zavinenia žalovaného. Pokiaľ nebolo nariadenie porušené, neobstojí ani výrok súdu o určení zodpovednosti z dôvodu porušenia právnej povinnosti (nariadenia). Súčasne nariadenie je podzákonný normatívny akt, ktorý nemôže ukladať právne povinnosti. Nesprávne právne posúdenie veci súdom spočíva v tom, že súd svoje rozhodnutie voči žalovanému odôvodnil spôsobením nemajetkovej ujmy žalobcom, avšak neurčil existenciu neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobcov a tým rozhodol o žalobe bez právneho základu, teda bez predpokladu uplatnenia práva na ochranu osobnosti. Neoprávnenosť zásahu spočíva v tom, že zásah je nezákonný, avšak táto skutočnosť v konaní preukázaná nebola.

29. Žalobcovia 1/ a 2/ podali k dovolaniu žalovaného písomné vyjadrenie, v ktorom uviedli, že dovolanie jednak nespĺňa zákonné podmienky prípustnosti dovolania, preto by ho mal dovolací súd odmietnuť, jednak dovolanie nie je dôvodné, preto by ho mal dovolací súd zamietnuť. Dôvodili, že k neoprávnenému zásahu došlo tým, že žalovaný nezabezpečil ochranu života a zdravia nebohého B. C. ako najdôležitejšieho základného ľudského práva garantovaného Ústavou SR, ako aj Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Žalovaný mal chrániť nebohého B. C. pred poškodením na zdraví a smrťou vrátane samovraždou v čase, keď bol nebohý B. C. pozbavený svojej osobnej slobody. Závery obsiahnuté v žalovaným predložených rozhodnutiach NS SR nemožno v predmetnom sporovom konaní vôbec aplikovať z dôvodu zásadnej odlišnosti ním riešenej meritórnej právnej problematiky, preto sa odvolací súd nemohol odchýliť od ustálenej súdnej praxe dovolacieho súdu, nakoľko neboli dané okolnosti aplikácie žalovaným predložených rozhodnutí NS SR. Prípustnosť dovolania sa vzťahuje výlučne na právne otázky, avšak žalovaný napadol rozhodnutie odvolacieho súdu z dôvodu nesprávneho zistenia skutkového stavu veci, pričom apeluje na vlastné skutkové zistenia. Dovolanie je preto potrebné odmietnuť v zmysle ustanovenia § 447 písm. f) CSP, nakoľko nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi uvedenými v § 432 CSP. Podaním dovolania využíva žalovaný dovolacie konanie prakticky ako ďalšie odvolacie konanie pred najvyššou súdnou autoritou.

K nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného, žalobcovia uviedli, že súd prvej inštancie aj odvolací súd opakovane uviedli, že síce uvedenie Slovenskej republiky ako pasívne legitimovanej osoby je nadbytočné, no nie je to taká vada konania, ktorá by odôvodňovala zamietnutie žaloby. Najvyšší súd SR v jednom z novších rozhodnutí konštatoval, že označenie štátu popri zložke štátu v uvedených prípadoch je naozaj nadbytočné, no ak by súd z takéhoto nadbytočného označenia štátu popri vecne legitimovanej právnickej osobe - príslušnej zložke štátu, žalobu zamietol (pre nedostatok vecnej legitimácie) spôsobil by odmietnutie spravodlivosti (denegatio iustitiae). K uvedenému stavu by došlo aj v tomto prípade, ak by súd takýmto formalistickým prístupom dosiahol odmietnutie spravodlivosti v tak dôležitom spore, akým je ujma rodičov po samovraždе ich syna, po tom čo aj súd konštatoval, že žalovaný mal ochrániť poškodeného aj proti jeho vlastnému konaniu, ktorým si mohol ohrozovať život. Žalovaný si však nepočínal obozretne a vystavil nebohého B. C. možnosti siahnuť si na život počas výkonu väzby. Žalovaný nepreukázal, že by si túto svoju povinnosť počas doby 72 hodín, kedy bol poškodený v režime cely policajného zaistenia splnil, keď o vzatí do väzby sa rozhodovalo v nezabezpečenej miestnosti. Spôsobená nemajetková ujma, ktorej sa domáhajú žalobcovia vznikla z dôvodu nesplnenia si náležitých povinností jednotlivých zložiek štátu pri výkone verejnej moci. Žalobcovia si nárok uplatnili podľa § 11 OZ. Podobne ako sa vyjadril pôvodne odvolací súd vo svojom rozhodnutí, zákon č. 514/2003 Z. z. tu nie je možné použiť, nakoľko žalobcovia nespadali pod výkon verejnej moci. Pod výkon verejnej moci spadal nebohý syn žalobcov. Z rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR vyplýva, že ak pasívne legitimovaným subjektom v konaní o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci orgánmi verejnej moci je v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. štát, potom analogicky je štát pasívne legitimovaným aj v konaní o ochranu osobnosti za neoprávnený zásah do osobnostných práv orgánmi verenej moci pri výkone tejto moci. Uvedenú analógiu je potrebné vykonať najmä preto, že žalobcovia z objektívnych dôvodov nemôžu postupovať podľa uvedeného zákona, a to napriek tomu, že k nemajetkovej ujme došlo práve konaním orgánov verejnej moci pri jej výkone. Z dôvodu, že k nemajetkovej ujme došlo práve výkonom verejnej moci, teda nie je možné uvedený zákon ignorovať úplne a posudzovať konanie orgánov čisto len v zmysle § 11 a nasl. OZ ako by ten existoval v akomsi právnom vákuu. V zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR, ak došlo k zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby chránených ustanoveniami § 11 OZ pri výkone súdnej moci alebo pri výkone verejnej moci, je nutné pre riešenie otázky pasívnej vecnej legitimácie postupovať analogicky, ako je tomu pri zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú podľa príslušného zákona o zodpovednosti za škodu pri výkone verejnej moci. Teda aj v prípade nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 OZ je pasívne legitimovaný štát, v mene ktorého koná ten ktorý subjekt. Žaloba preto bola podaná voči pasívne vecne legitimovanému subjektu, a preto bola dôvodná a podaná v súlade so zákonom. Žalobcovia tiež dôvodili, že argumentácia žalovaného o absencii akejkoľvek povinnosti ochrany osôb pred spáchaním samovraždy je prinajmenšom cynická. Žalovaný v zásade uvádza, že po tom čo príslušníci PZ zadržia v tom momente ešte nevinnú osobu a umiestnia ju do cely policajného zaistenia, majú ju po takomto stresovo náročnom zásahu nechať len tak, nech si robí čo chce, pretože oni nemajú povinnosť ochraňovať ju pred ním samým. Ako uviedol ESĽP vo viacerých rozhodnutiach, aj v prípade, že existencia rizika samovraždy nie je preukázaná, sú bezpečnostné zložky povinné prijať určité minimálne preventívne opatrenia na ochranu zdravia osôb zbavených slobody. Pokiaľ ide o osoby zadržané políciou, súd už predtým rozhodol, že osoby v cele policajného zaistenia sa podobne ako osoby vo väzbe nachádzajú v porovnateľne zraniteľnom postavení, a preto sa tu uvedené povinnosti štátnych orgánov uplatňujú bez rozdielu. Aj zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore si je vedomý zvýšeného rizika samovrážd u takýchto osôb a potreby ich ochrany. Uvedené reflektuje § 43 Zákona o PZ, podľa ktorého pred umiestnením osoby do cely odoberie policajt, ktorý vykonáva ochranu cely, tejto osobe veci, ktorými by mohla ohroziť vlastný život alebo zdravie, alebo život a zdravie inej osoby. Nie je preto pravda, čo uvádza žalovaný, že policajti chránia osobu v cele policajného zaistenia len pred vonkajšími vplyvmi. Ochrana pred samovraždou pokračuje aj v § 45 Zákona o PZ, podľa ktorého cela môže byť vybavená prostriedkami zvukovej a obrazovej techniky na zabezpečenie spojenia s policajtom, ktorý vykonáva ochranu cely. V cele nesmú byť také predmety, ktoré by mohli byť zneužité na ohrozenie života a zdravia umiestnenej osoby alebo policajta. V prípade, že by takáto ochrana nebola jednou z povinností, ktoré patria Policajnému zboru, nebolo by potrebné takýmto spôsobom to legislatívne upravovať. Je zároveň verejne známe a vedecky podložené, že bez ohľadu na neskorší výsledok trestných konaní, sú osoby vo väzbe náchylnejšie prepadnúť rôznym psychickým chorobám, ktoré môžu vyústiť až do samovraždy, či inej formy sebapoškodzovania. Preto je dané, že ochrana osôb, ktoré sú pod kontrolou príslušníkov Policajného zboru je jednou z ich fundamentálnych povinností, a aj preto má byť cela v zmysle zákona o Policajnom zbore vybavená prostriedkami zvukovej a obrazovej techniky na zabezpečenie spojenia s policajtom, aby ten mohol efektívne vykonávať ochranu tejto

osoby. Argumentácia žalovaného, že takáto povinnosť zo strany Policajného zboru tu nie je, je preto absurdná. Rovnako absurdné je konštatovanie konzumácie prevenčnej povinnosti v zmysle § 415 OZ v prípade samovraždy. V takom prípade, by nebolo potrebné vykonávať akúkoľvek kontrolu a ochranu nad takýmito osobami, lebo v prípade aplikovania tejto argumentácie by štátu nehrozila žiadna škoda, lebo samovrah by tak „konzumoval“ jeho prevenčnú povinnosť. V zmysle rozhodovacej praxe súdov, pokiaľ bol neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby (§ 11 a nasl. OZ) spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej osoby, považuje sa takýto zásah za zásah spôsobený priamo právnickou osobou. Pre posúdenie, či išlo o takúto činnosť je určujúca existencia miestneho, časového a vecného vzťahu k plneniu danej činnosti. Jedným z hlavných cieľov štátu ako zriadenia vytvoreného spoločenskou zmluvou je zabezpečenie bezpečnosti pre jednotlivých jeho občanov. Podľa zákona o Policajnom zbore, ak to povaha služobného zákroku vyžaduje, policajt pred výzvou použije slová „V mene zákona“, teda v oblasti vynucovania dodržiavania zákona zastupuje štát ako taký. Z uvedeného jasne vyplýva, že štát na vytvorenie bezpečia na svojom území využíva práve Ministerstvo vnútra SR a jeho policajtov na zabezpečenie týchto úloh.

30. Na základe žalovaným podaného dovolania Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 6Cdo/64/2022 zo dňa 24.8.2022 dovolanie v časti náhrady škody a trov konania týkajúcich sa tohto nároku odmietol. Rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 9Co/93/2020 zo dňa 7. decembra 2021 v napadnutej časti potvrdzujúcej výroky rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 16C/69/2011-697 z 15. júla 2020 vyhovujúce žalobe o náhradu nemajetkovej ujmy a o trovách konania zrušil a vec vrátil Krajskému súdu v Trnave v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie. O trovách konania rozhodol tak, že žalovaná 1/ je povinná zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania o zaplatenie náhrady škody v rozsahu 100 %; o výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie.

31. Dovolací súd uviedol, že v predmetnej veci dovolateľ namietal predovšetkým nedostatok jeho pasívnej vecnej legitimácie v spore. Tvrdil, že ako žalovanú stranu sporu stačilo označiť Ministerstvo vnútra SR a taktiež poukázal na skutočnosť, že štát nie je možné stotožňovať so štátnym orgánom s vlastnou právnou subjektivitou. V súčasnosti platná právna úprava dôsledne rozlišuje medzi právom na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. OZ (s ním spojeným právom na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch) a právom na náhradu škody v zmysle § 415 a nasl. OZ. Medzi týmito dvomi inštitútmi je pojmová a obsahová odlišnosť. Právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo, rýdzo osobnej povahy a je úzko späté s osobnosťou človeka a jej prejavmi. Právo na náhradu škody a právo na ochranu osobnosti fyzickej osoby podľa platnej právnej úpravy teda predstavujú dve celkom samostatné práva, ktoré sú podmienené rôznou sférou ochrany zabezpečovanej Občianskym zákonníkom. Nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby možno uplatňovať len mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škodu. Pokiaľ ide o pasívnu vecnú legitimáciu v sporoch o ochranu osobnosti, dovolací súd uviedol, že pasívna legitimácia je stav, ktorý znamená že subjekt práva je nositeľom subjektívnej povinnosti vyplývajúcej z hmotného práva. Kým pasívne legitimovaným subjektom, voči ktorému je uplatňovaný nárok na náhradu škody spôsobenej orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci môže byť v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. len štát, pasívne legitimovaným subjektom, voči ktorému je uplatňovaný nárok na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. OZ je pôvodca neoprávneného zásahu do osobnostných práv. Inak povedané, v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do osobnostných práv je v zmysle § 11 a nasl. OZ nositeľom hmotnoprávnej povinnosti ten subjekt, ktorý neoprávnený zásah do osobnostných práv spôsobil. V prejednávanej veci sa žalobcovia domáhali ochrany proti neoprávnenému zásahu do osobnostných práv a to vo forme náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a vo forme náhrady škody spôsobenej výdavkami na pohreb poškodeného. V priebehu konania pred súdom prvej inštancie a následne aj pred odvolacím súdom bolo ustálené, že nárok žalobcov je potrebné posudzovať podľa § 11 a nasl. OZ a nie podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Skutočnosť, že pasívne legitimovaným subjektom v danom spore je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky žiadna zo strán nespochybňovala ani nerozporovala. Spornou skutočnosťou bolo označenie Slovenskej republiky ako žalovanej strany spolu, s Ministerstvom vnútra SR. Žalobcovia v podanej žalobe označili žalovaných nasledovne: 1/ Slovenská republika, Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Trnave; 2/ Slovenská republika, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Pokiaľ ide o žalobcami označený žalovaný subjekt 1/, t. j. Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Trnave, tak voči tomuto žalovanému bolo konanie zastavené uznesením Okresného súdu Trnava č. k. 16C/69/2011-247 z 30. januára 2014, a to z dôvodu zrušenia rozpočtovej organizácie Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trnave, v dôsledku čoho došlo k strate spôsobilosti byť účastníkom konania. Okresný súd Trnava konanie voči Krajskému riaditeľstvu Policajného zboru v

Trnave pre neodstrániteľný nedostatok podmienky konania podľa § 104 Občianskeho súdneho poriadku právoplatne zastavil. Žalobcovia v podanej žalobe označili ako žalovaného 2/ Slovenskú republiku, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Tým, že tieto dva subjekty oddelili čiarkou, je podľa názoru dovolacieho súdu potrebné chápať takéto označenie žalovaného ako označenie dvoch subjektov, teda za žalovaných treba považovať Slovenskú republiku, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR a Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Odvolací súd teda pochybil, keď ako pasívne legitimovaný subjekt označil len Slovenskú republiku, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR a nerozhodoval aj so žalovaným 2/ Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky. Predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je jednak to, že došlo k neoprávnenému zásahu a jednak to, že tento zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na chránených osobnostných právach. Avšak skôr, ako sa súd začne venovať skúmaniu týchto predpokladov, je nevyhnutné ustáliť otázku, do koho práv bolo zasiahnuté (subjekt ochrany) a kto sa zásahu dopustil (subjekt zásahu). Inak povedané, je potrebné rozlíšiť procesnú legitimáciu od hmotnoprávnej legitimácie. Až keď súd dospeje k záveru, že v žalobe označené subjekty sú aktívne a pasívne vecne legitimované, pristúpi k skúmaniu hmotnoprávnej legitimácie, a teda či uplatnený nárok je legitímny (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/201/2007 z 30. júla 2008). Dovolací súd uzavrel, že pri posudzovaní uplatneného nároku podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti a nemajetkovej ujme sa malo konať s Ministerstvom vnútra SR, keďže je subjektom práva nesúcim subjektívnu povinnosť vyplývajúcu z hmotného práva. Pokiaľ ide o označenie žalovaného 1/, a to Slovenskej republiky, za ktorú koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, je príznačné k uplatnenému nároku o náhradu škody. Z obsahu spisu je zrejmé, že prišlo k nedostatku (k vade) v konaní, avšak nemožno takémuto nedostatku pripisovať váhu takého rozmeru, ktorá by mala za následok zamietnutie celého nároku žalobcov. Súd je pri rozhodovaní viazaný právnymi predpismi, avšak je dôležité, aby dbal aj na spravodlivosť, o to viac v sporoch, kde v dôsledku konštatovaných pochybení niektorej zo strán sporu došlo k smrti človeka. V situácií, kedy bola utrpená strata na ľudskom živote, je nevyhnutné, s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu, v primeranej miere ustúpiť od striktných formulácií a povýšiť nad ne samotnú spravodlivosť, v úmysle aspoň čiastočne zmierniť dôsledky neoprávneného zásahu, ktorého sa mala žalovaná strana dopustiť. V kontexte uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že označenie žalovaného, tak ako to urobili žalobcovia, nemôže mať za následok zamietnutie celého nároku ako takého. Odvolací súd však mal rozlíšiť dva žalované subjekty, a to Slovenskú republiku, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR a Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Postupom, ktorý zvolil odvolací súd, tak bol prejednaný uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy iba voči žalovanej Slovenskej republike a nie so žalovaným Ministerstvom vnútra SR.

32. Pokiaľ ide o samotný zásah, súd prvej inštancie konštatoval, že k zásahu do práva na súkromný a rodinný život žalobcov nedošlo, keďže žalobcovia ako nositelia dôkazného bremena nepreukázali, že žalovaný sa dopustil porušenia čl. 5 ods. 1 Nariadenia MV SR o celách policajného zaistenia, avšak tým, že nedokázal zamedziť samovraždе poškodeného, dopustil sa zásahu do osobnostných práv žalobcov, na základe čoho bola žalobcom priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v sume 5.000,- Eur, každému z nich. Dovolací súd súhlasí s dovolateľom v tom, že žiaden právny predpis nestanovuje povinnosť ochrany osoby pred spáchaním samovraždy, avšak je potrebné poukázať na príslušné články Nariadení vydaných Ministerstvom vnútra SR. Podľa čl. 5 ods. 1 posledná veta Nariadenia MV SR zo 17. júla 2003 o celách policajného zaistenia, za ochranu osoby prevzatej z cely až do jej vrátenia do cely zodpovedá policajt, ktorý ju prevzal. Podľa čl. 10 ods. 2 nariadenia MV SR z 21. septembra 1993 o eskortovaní osôb, vyšetrovatelia alebo policajné orgány, ktorí zodpovedajú za vykonanie úkonov trestného konania, pre účely ktorých je eskorta zabezpečovaná, nesmú byť veliteľom eskorty, ani eskortujúcimi policajtmi. Za stráženie eskortovanej osoby počas vykonávania týchto úkonov zodpovedajú eskortujúci policajti. Občiansky zákonník v § 11 priznáva každej fyzickej osobe právo na ochranu proti zásahom do osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Zákon nedefinuje pojem zásah ani nepodáva výpočet konkrétnych foriem zásahov, ktorými môžu byť dotknuté jej osobnostné práva. Je ním však bezpochyby tak aktívne konanie, ako aj pasívne správanie (zdržanie sa konania alebo jeho opomenutie), ktoré má v zákone uvedené znaky. Týmito znakmi je predovšetkým neoprávnenosť zásahu (neoprávneným nie je zásah do osobnostnej sféry, ak sú dané okolnosti vylučujúce protiprávnosť konania, napr. výkon práva, plnenie povinnosti, svojpomoc, nutná obrana, či krajná núdza) a tiež jeho objektívna spôsobilosť negatívne dopadnúť na osobnosť fyzickej osoby. Ak určité konanie vykazuje zákonné znaky zásahu do chránených osobnostných práv, má fyzická osoba právo najmä domáhať sa, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov, a aby jej bolo poskytnuté primerané zadosťučinenie (§ 13 ods. 1 Občianskeho

zákonníka). Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Výšku náhrady určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je preto jednak to, že došlo k neoprávnenému zásahu a jednak to, že tento zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na chránených osobnostných právach. Obe náležitosti musia byť splnené, aby vznikol právny vzťah, obsahom ktorého je na jednej strane právo domáhať sa ochrany podľa § 11 Občianskeho zákonníka a na druhej strane povinnosť znášať sankcie uložené súdom. Účastníkom, ktorý je v rámci tohto právneho vzťahu nositeľom uvedeného oprávnenia (subjektom ochrany), je fyzická osoba, do osobnostných práv ktorej bolo zasiahnuté. Účastníkom, ktorý je nositeľom povinnosti upustiť od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti alebo odstrániť následky zásahov alebo poskytnúť primerané zadosťučinenie, je vždy tá fyzická alebo právnická osoba, ktorá sa dopustila určitého konania neoprávnene zasahujúceho do chránených osobnostných práv (je pôvodcom alebo subjektom zásahu) (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/134/2007).

33. V kontexte citovaných nariadení Ministerstva vnútra SR a s prihliadnutím na predpoklady vyvodenia zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti, dovolací súd dospel k záveru, že do osobnostných práv žalobcov zasiahnuté bolo a s prihliadnutím k tomu im súd prvej inštancie, s potvrdením odvolacieho súdu, priznal náhradu nemajetkovej ujmy. Dovolací súd sa v tomto smere stotožnil so závermi nižších súdov, je však potrebné ustáliť pasívnu legitimáciu v tejto časti nároku. Dovolacia námietka podľa § 420 písm. f) CSP, na základe ktorej žalovaná 1/ namietala nesprávny procesný postup súdu, je opodstatnená v časti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, keďže odvolací súd tento nárok prejednal len vo vzťahu k žalovanej Slovenskej republike a nie vo vzťahu k žalovanému Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky.

34. Z obsahu dovolania žalovanej 1/ je zrejmé, že nepostupovala v súlade s požiadavkami pre uplatnenie dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, keď jasne nevymedzila konkrétnu právnu otázku, na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie a neoznačila kvalifikovaným spôsobom ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od záverov ktorej sa odvolací súd odklonil. Dovolateľka síce namietala, že odvolací súd nesprávne posúdil predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu, avšak tieto svoje závery nekomparoval s konkrétnou ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, od ktorej sa mal odvolací súd odchýliť. V čom konkrétne sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu teda dovolateľka neuviedla a uvedené vymedzenie nebolo možné ani vyabstrahovať z dovolania ako celku bez toho, aby bola znevýhodnená procesná protistrana. Dovolacia argumentácia žalovanej je preto sama o sebe nespôsobilá založiť prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Samotné polemizovanie dovolateľky s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Preto dovolací súd konštatoval, že dovolateľka nenaplnila podmienku požadovaného odôvodnenia svojho dovolania vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Dovolací súd preto rozhodol tak, že rozsudok odvolacieho súdu zo 7. decembra 2021 zrušil v časti týkajúcej sa nároku žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy, t. j. v rozsahu výrokov I. a II. a na ne nadväzujúceho výroku VI. rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 16C69/2011-697 z 15. júla 2020. Odvolaciemu súdu uložil opätovne prejednať uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy voči žalovanému 2/, t. j. voči Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky. Vo zvyšnej časti dovolací súd podané dovolanie odmietol podľa § 447 písm. f) CSP. Dovolací súd rozhodol o trovách dovolacieho konania o zaplatenie náhrady škody tak, že žalovaná 1/ je povinná zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania o zaplatenie náhrady škody v rozsahu 100% s tým, že o výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie. V novom rozhodnutí vo veci rozhodne odvolací súd aj o trovách dovolacieho konania o náhradu nemajetkovej ujmy (§ 453 ods. 3 CSP). V ďalšom konaní je odvolací súd právnym názorom dovolacieho súdu viazaný (§ 455 CSP).

35. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom – zároveň stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie v napadnutých častiach vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie v čase jeho podania pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§

365 ods. 1 písm. a/, b/, d/, f/ a h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolanie je čiastočne dôvodné, z ktorého dôvodu bolo potrebné rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcich výrokoch I. a II. zmeniť (§ 388 CSP) spôsobom uvedeným vo výrokovej časti tohto rozsudku (výrok I.) a v nadväznosti na to rozhodnúť (§ 396 ods. 2 a 3 CSP) opätovne o nároku na náhradu trov celého konania (výroky II. a III.).

36. V prvom rade bolo potrebné ustáliť predmet odvolacieho konania. Vzhľadom na to, že zamietajúci výrok IV. napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie nebol napadnutý odvolaním, je v tejto časti rozsudok súdu prvej inštancie právoplatný a nebol predmetom prieskumu odvolacieho súdu. Ďalej vzhľadom na to, že odvolací súd svojím prvým rozsudkom č. k. 9Co/93/2020-748 zo dňa 7.12.2021 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch I., II., III., a v súvisiacich výrokoch V., VI., VII., pričom dovolanie podal žalovaný len čo do výrokov I., II., a III. napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, nebol dovolaním napadnutý výrok V. o trovách konania o určenie že žalovaný zasiahol do práva na súkromný a rodinný život žalobcov, ktorý výrok V. je rovnako právoplatný. Ďalej vzhľadom na to, že dovolací súd dovolanie žalovaného odmietol v časti náhrady škody a trov konania týkajúcich sa tohto nároku, sú v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 9Co/93/2020-748 zo dňa 7.12.2021 právoplatné aj výrok III. o náhrade škody a výrok VII. o trovách konania o zaplatenie náhrady škody rozsudku súdu prvej inštancie. Dovolací súd rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 9Co/93/2020-748 zo dňa 7.12.2021 zrušil v časti výroku potvrdzujúceho výroky rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 16C/69/2011-697 zo dňa 15.7.2020 vyhovujúce žalobe o náhradu nemajetkovej ujmy a o trovách konania a vec v rozsahu zrušenia vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, čo znamená, že predmetom odvolacieho konania zostalo odvolanie žalovanej 1/ proti vyhovujúcim výrokom I. a II. o náhrade nemajetkovej ujmy v spojení so závislým výrokom VI. o trovách konania v časti náhrady nemajetkovej ujmy.

37. Odvolací súd je v ďalšom konaní viazaný právnym názorom dovolacieho súdu vyjadrenom v uznesení sp. zn. 6Cdo/64/2022 zo dňa 24.8.2022, ako aj zostávajúcim predmetom odvolacieho konania (§ 379 CSP) a žalovaným uplatnenými odvolacími dôvodmi vzťahujúcimi sa na túto časť konania (§ 380 ods. 1 CSP).

38. Úlohou odvolacieho súdu teda v ďalšom konaní bolo posúdiť, či súd prvej inštancie na základe ním vykonaného dokazovania a realizovaného právneho posúdenia veci rozhodol vecne správne, pokiaľ žalobe žalobcov 1/ a 2/ v časti o náhradu nemajetkovej ujmy vyhovel každému po 5.000 eur vo vzťahu k žalovanej 1/ dôvodiac, že nárok žalobcov na ochranu ich osobnosti je nárokom podľa § 11 a nasl. OZ, pričom bolo preukázané, že konaním žalovaného, ktorý si nepočínal obozretne, keď umožnil výsluch poškodeného v miestnosti nezabezpečenej mrežami, prípadne nerozbitnými oknami a vystavil syna žalobcov možnosti siahnuť si na život, v dôsledku čoho došlo k zásahu do práva na súkromný a rodinný život žalobcov a súčasne im týmto konaním vznikla škoda. Súd prvej inštancie sa pritom opieral o základné právo na život upravené v čl. 15 Ústavy SR a čl. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Zároveň poukazoval na viaceré rozhodnutia ESĽP týkajúce sa práva na život a jeho možného porušenia vo viacerých oblastiach a mal za to, že Dohovor ukladá štátom povinnosť prijať príslušné kroky k ochrane života osôb, ktoré sa nachádzajú v ich jurisdikcii. Vykonaným dokazovaním súd zistil, že žalobcovia tvorili s poškodeným fungujúce rodinné spoločenstvo s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami, v dôsledku jeho nečakanej smrti prežívajú pocity úzkosti, smútku a zúfalstva, stratili možnosť viesť so svojím synom súkromný život a sú od jeho smrti ochudobnení o sféru prirodzených vzťahov s jedným z najbližších rodinných príslušníkov. Protiprávnym konaním došlo k nezvratnej deštrukcii týchto medziľudských väzieb a tým k zásahu do ich osobnostných práv, pričom ujma žalobcov spočívajúca v strate jediného syna je obzvlášť závažná. Súd zohľadnil, že konanie poškodeného bolo neočakávané, nikto z prítomných mu v ňom nedokázal zabrániť a išlo o jeho rozhodnutie, vykonal ho on sám, využil to, že sa nachádzal v miestnosti kde sa pred jeho očami nachádzalo nezamrežované okno. Súd mal však za to, že pokiaľ na polícii vodili do tejto miestnosti obvinených, u ktorých došlo k obmedzeniu slobody, opatrenia proti rozbitiu okna, k samovražednému konaniu a napr. aj k získaniu útočnej zbrane – skla, mali byť prijaté. Tento záver súd prijal vzhľadom

na znenie ust. § 43 ods. 1, 3 zák. č. 171/1993 Z. z. o policajnom zbore a čl. 5 nariadenia ministra vnútra SR o celách policajného zaistenia, z ktorých vyplýva, že za ochranu osoby prevzatej z cely policajného zaistenia až do jej vrátenia do cely zodpovedá policajt, ktorý ju prevzal. Bolo povinnosťou žalovaného zamedziť poškodenému vo svojej samovražde, najmä zabezpečením miestnosti, do ktorej poškodeného z cely policajného zaistenia predvádzal – zabezpečením okien, na ktoré mal poškodený výhľad, proti ich prekonaniu. Keďže tomu tak nebolo má žalovaný podiel na smrti poškodeného, preto z jeho strany došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov, v ktorom prípade majú nárok na primerané zadosťučinenie. Jedná sa o právo rýdzo osobného charakteru, ktoré je úzko späté s osobou pozostalého rodiča, preto bolo potrebné priznať náhradu nemajetkovej ujmy každému z rodičov zvlášť. Nemajetková ujma tu spočíva predovšetkým v psychických útrapách spôsobených vnímaním smrti blízkeho človeka. Vychádzajúc z okolností konkrétneho prípadu, spoluzavinenie poškodeného v rozsahu 50%, vyjadrenie žalovaného, že ho smrť poškodeného mrzí, považoval súd prvej inštancie za spravodlivú náhradu nemajetkovej ujmy v sume 5.000 eur pre každého zo žalobcov.

39. Žalovaná 1/ v odvolaní dôvodila, že súd prvej inštancie sa nevysporiadal so vznesenou námietkou nedostatku pasívnej legitimácie žalovanej 1/ v spore o ochranu osobnosti, nakoľko žalobcovia sa nemôžu voči žalovanej 1/ s úspechom dovolávať ochrany osobnosti podľa ustanovení § 11 a nasl. OZ, keď táto všeobecná zodpovednosť podľa OZ je vo vzťahu k štátu vylúčená práve pre osobitnú úpravu zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Režim ochrany osobnosti je postavený na princípe zodpovednosti pôvodcu zásahu za ujmu spôsobenú na chránených osobnostných právach, pričom platná právna úprava dôsledne rozlišuje medzi právom na ochranu osobnosti a právom na náhradu škody. Pokiaľ podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov platí, že bez ohľadu na skutočnosť, ktorý štátny orgán škodu spôsobil, subjektom zodpovedným za škodu a pasívne vecne legitimovaným v konaní o náhradu škody je štát, to isté neplatí vtedy, keď ide o ochranu osobnosti (§ 11 až 16 OZ) a pôvodcom zásahu je štátny orgán (orgán verejnej moci), konkrétnym konaním ktorého malo dôjsť k zásahu do osobnosti. Žalovaná 1/ uviedla, že tomto prípade by s poukazom na tvrdené nerešpektovanie nariadenia ministerstva vnútra, ktoré upravuje činnosti Policajného zboru a príslušníkov Policajného zboru, malo byť pasívne legitimované Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, rozpočtová organizácia, IČO: 00151866, nakoľko Policajný zbor a ani jeho útvary nemajú právnu subjektivitu. Tak štátny orgán (právnická osoba), ako aj štát, sú samostatnými subjektmi práva a sú spôsobilé mať práva a povinnosti v zmysle § 18 a 20 OZ. Ďalšia odvolacia námietka spočívala v tom, že súd prisúdil žalobcom iné plnenie ako to, ktorého sa domáhali, pretože žalobcom priznal výrokmi I. a II. titulom nemajetkovej ujmy každému osobitne sumu 5.000 eur, avšak žalobcovia požadovali sumu 250.000 eur spoločne a nerozdielne (solidárne), teda súd bol týmto návrhom viazaný a nemohol priznať každému zo žalobcov individuálne sumu 5.000 eur. Pokiaľ súd dospel k záveru, že nárok nie je možné priznať spoločne a nerozdielne, mal tento nárok zamietnuť. Žalovaná 1/ ďalej dôvodila, že aj v časti trov konania rozhodol súd nesprávne, keď rozhodol o trovách konania tromi výrokmi zohľadňujúc pomer úspechu pri každom uplatnenom nároku osobitne, avšak výrok o trovách konania má byť komplexný, zohľadňujúc pomer úspechu a neúspechu strán sporu v konaní ohľadom všetkých uplatnených nárokov v konaní, teda výsledným výrokom o trovách konania, zohľadňujúc pomer úspechu v konaní mal byť v zmysle § 255 ods. 2 veta posledná CSP výrok, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Napokon žalovaná 1/ namietala, že v konaní nebolo preukázané žiadne porušenie zákonnej povinnosti žalovanou, ministerstvom vnútra, Policajným zborom alebo príslušníkmi Policajného zboru. Vyjadrenia súdu prvej inštancie a aj súdu odvolacieho, že bolo povinnosťou žalovaného zamedziť poškodenému vo svojej samovražde prijatím opatrení proti riziku vyskočenia z okna napríklad namontovaním mreží, prípadne nerozbitných fólií, že poškodený mal mať založené putá a že mal byť chránený príslušníkmi Policajného zboru pred svojím konaním, sú iba v rovine názorov, prípadne úvah, pretože žiadny právny predpis Slovenskej republiky takéto opatrenia proti riziku vyskočenia z okna neupravuje. Nezaloženie pút bolo žalovaným dostatočne odôvodnené a úvaha, že pokiaľ by poškodený mal putá, neskočil by z okna, respektíve by bolo jeho konanie sťažené, je iba v rovine domnienky. Trestné stíhanie bolo zastavené z dôvodu, že smrť poškodeného nastala v dôsledku jeho samovraždy a skutok nie je trestným činom. V trestnom konaní bol prijatý záver, že nebolo zaznamenané žiadne konanie alebo opomenutie žiadnej zo zúčastnených osôb, ktoré by bolo v príčinnej súvislosti s následkom - smrťou poškodeného a k následku došlo v dôsledku nevypočítateľných a neodvrátiteľných okolností. Závery vyšetrovania odvolací súd a súd prvej inštancie nevzali do úvahy. Žalovaná tiež považovala stanovenie svojej 50 % miery zavinenia za nedôvodnú, keď poukazovala na konanie samotného poškodeného, ktorý jednoznačne a flagrantne porušil svoju povinnosť podľa ustanovení § 415 OZ, nakoľko nevynútené, neovplyvnené a na slobodnom rozhodnutí založené konanie

poškodeného (skok z okna na 7. poschodí), ktorým si spôsobil smrť, vo svojej podstate konzumuje všeobecnú prevenčnú povinnosť žalovanej, respektíve inej osoby. Za okolností, za ktorých k udalosti došlo (rýchlosť konania, jeho nečakanosť, rozmery miestnosti, postava poškodeného i jeho vedomosť o tom v akej výške sa nachádza, obmedzenie osobnej slobody), nie je možné konštatovať, že by prítomní príslušníci Policajného zboru porušili akúkoľvek povinnosť vo vzťahu k ochrane poškodeného a jeho života, jeho konaniu nemohli objektívne zabrániť. Ich povinnosť ochrany osoby nespočíva v tom, že zabránia sebapoškodeniu osoby v situácii, ktorú nie je možné za žiadnych okolností predpokladať. Súd svoje rozhodnutie voči žalovanej 1/ odôvodnil spôsobením nemajetkovej ujmy žalobcom, avšak neurčil existenciu neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobcov a tým rozhodol o žalobe bez právneho základu, teda bez predpokladu uplatnenia práva na ochranu osobnosti. Žalovaná preto navrhovala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a žalobu zamietol a o trovách konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

40. Odvolací súd svojím prvým rozsudkom č. k. 9Co/93/2020-748 zo dňa 7.12.2021 rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., II., a VI. potvrdil. K odvolacím námietkam žalovanej 1/ uviedol, že ohľadom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy titulom ochrany osobnosti považuje žalovanú 1/ za vecne pasívne legitimovanú, nakoľko s poukazom na judikát R 127/2014, síce stačilo žalovať iba Ministerstvo vnútra SR, ako štátny orgán verejnej moci, ktorého konaním malo dôjsť k zásahu do osobnosti, avšak odvolací súd mal za to, že keď mala byť žalovaná priamo zložka štátu a je popri nej aj označenie štátu, tak toto označenie štátu je nadbytočné. Ak by súd z takéhoto nadbytočného označenia štátu popri vecne legitimovanej príslušnej zložke žalobu zamietol pre nedostatok vecnej legitimácie, jednalo by sa o odmietnutie spravodlivosti (uzn. NS SR, sp.zn. 3Cdo 73/2015). K námietke žalovanej 1/, že súd rozhodol o určení povinnosti na plnenie nad rámec návrhu, keď napriek tomu, že žalobcovia požadovali plnenie spoločne a nerozdielne, určil plnenie každému zo žalobcov osobitne, odvolací súd uviedol, že súd nie je viazaný návrhom žalobcu, aby žalovanému bola uložená povinnosť na plnenie žalobcom spoločne a nerozdielne, t. j. ak súd zistí, že v konkrétnej veci nejde o spoločnú zodpovednosť, nič mu nebráni, aby rozhodol o plnení delenom, o prekročenie žalobného návrhu by išlo v prípade, ak by súd priznal žalobcom spolu viac než žiadali, teda v danom prípade, ak by im prisúdil viac ako 250.000 eur. Odvolací súd tiež uzavrel, že k neoprávnenému zásahu došlo tým, že žalovaný nezabezpečil ochranu zdravia a života poškodeného ako najdôležitejšieho základného ľudského práva garantovaného Ústavou SR, ako aj Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (čl. 8, čl. 2), pretože žalovaná 1/ mala ochrániť poškodeného aj proti jeho vlastnému konaniu, ktorým si mohol ohrozovať život, žalovaná si však nepočínala obozretne a vystavila poškodeného možnosti siahnuť si na život počas výkonu väzby. Smrť syna žalobcov je bezpochyby zásahom do osobnostných práv žalobcov. Aj právna úprava zákona o PZ počíta s rizikom možného pokusu o samovraždu umiestnenej osoby, preto zákon ukladá službukonajúcemu policajtovi urobiť potrebné úkony a opatrenia smerujúce k ochrane zdravia a života. Žalovaná nepreukázala, že by si túto svoju povinnosť počas doby 72 hodín, kedy bol poškodený v režime cely policajného zaistenia splnila, keď o vzatí do väzby sa rozhodovalo v nezabezpečenej miestnosti. V časti náhrady trov konania považoval odvolací súd rozhodnutie taktiež za správne a tiež spravodlivé, keď súd rozhodol o náhrade trov konania pri každom žalovanom nároku zvlášť s prihliadnutím k povahe uplatnených nárokov, keď každý mohol byť uplatnený v samostatnom konaní a tiež k tomu, že by nebolo spravodlivé, aby pri posudzovaní úspechu a neúspechu v konaní boli tieto jednotlivé nároky považované za rovnocenné.

41. V podanom dovolaní žalovaná 1/ namietala nedostatok svojej pasívnej vecnej legitimácie ohľadom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do osobnosti žalobcov s tým, že v predmetnom spore by s poukazom na tvrdené nerešpektovanie nariadenia ministerstva vnútra, ktoré upravuje činnosti PZ a príslušníkov PZ, stačilo žalovať iba Ministerstvo vnútra SR, ako štátny orgán verejnej moci, ktorého konaním malo dôjsť k zásahu do osobnosti, pretože režim ochrany osobnosti je postavený na princípe zodpovednosti pôvodcu zásahu za ujmu spôsobenú na chránených osobnostných právach a platná právna úprava dôsledne rozlišuje medzi právom na ochranu osobnosti a právom na náhradu škody. V tomto prípade malo byť pasívne legitimované Ministerstvo vnútra SR, rozpočtová organizácia, IČO: 00151866, nakoľko Policajný zbor a ani jeho útvary nemajú právnu subjektivitu. Žalovaná 1/ ďalej namietala, že žiaden právny predpis nestanovuje povinnosť ochrany osoby pred spáchaním samovraždy. Vo vzťahu k zabezpečeniu miestnosti, táto nebola celou policajného zaistenia a ani výsluchovou miestnosťou PZ. Poškodený v čase smrti už nebol v jurisdikcii orgánov PZ, nakoľko o jeho právach rozhodoval sudca pre prípravné konanie a k jeho konaniu (skoku z okna) došlo až po oznámení sudcu o vzatí do väzby. Preto žalovaná 1/ rozporovala závery súdov, že z jej strany malo dôjsť ku konaniu,

ktoré by bolo v rozpore s objektívnym právom (vrátane údajného porušenia interných predpisov). Súd prvej inštancie ani odvolací súd neuviedli jasne a určito, podľa akého zákonného ustanovenia posúdil hmotnoprávny vzťah týkajúci sa nároku žalobcov proti žalovanej o náhradu nemajetkovej ujmy. Žalovaná 1/ znova namietala, že súdy rozhodli nad rámec návrhu, keď vzhľadom na to, že žalobcovia požadovali sumu 250.000,- eur spoločne a nerozdielne (solidárne) a súd mal byť týmto návrhom viazaný a nemal priznať každému zo žalobcov individuálne sumu 5.000,- eur, ale ak dospel k záveru že nárok nie je možné priznať spoločne a nerozdielne, mal tento nárok zamietnuť. Žalovaná tiež opakovane namietala, že nebolo preukázané žiadne porušenie zákonnej povinnosti žalovanou, prípadne iným štátnym orgánom, pretože vyjadrenia súdov, že bolo povinnosťou žalovaného zamedziť poškodenému vo svojej samovražde prijatím opatrení proti riziku vyskočenia z okna napríklad namontovaním mreží, prípadne nerozbitných fólií, že poškodený mal mať založené putá a že mal byť chránený príslušníkmi PZ pred svojím konaním, sú iba v rovine názorov, prípadne úvah. Žiadny právny predpis takéto opatrenia proti riziku vyskočenia z okna neupravuje. Za nesprávne skutkové zistenia súdu považuje žalovaná to, že súd určil spoluzavinenie poškodeného iba na 50 %, pretože bolo preukázané, že reakcia poškodeného bola neočakávaná a rýchla, nedala sa predpokladať, preto príslušníci PZ jeho konaniu nemohli objektívne zabrániť, keď nebolo preukázané žiadne zavinenie a protiprávne konanie zo strany žalovanej. Žalovaná namietala tiež záver súdu, že zodpovedný subjekt vyplýva z poslednej vety čl. 5 nariadenia Ministerstva vnútra SR o celách policajného zaistenia, podľa ktorého za ochranu osoby prevzatej z cely až do je vrátenia do cely zodpovedá policajt, ktorý ju prevzal; žalovaným je právnická osoba, ktorá pri svojej činnosti použila osobu, ktorá zodpovedala za ochranu poškodeného. Neoprávnenosť zásahu spočíva v tom, že zásah je nezákonný, avšak táto skutočnosť v konaní preukázaná nebola.

42. Dovolací súd posudzujúc dovolacie dôvody žalovanej 1/ ohľadom uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy uzavrel, že v spore bolo ustálené, že nárok žalobcov je potrebné posudzovať podľa § 11 a nasl. OZ a nie podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti štátu za škodu. Pasívne legitimovaným subjektom, voči ktorému je uplatňovaný nárok na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. OZ, je pôvodca neoprávneného zásahu do osobnostných práv. Skutočnosť, že pasívne legitimovaným subjektom v danom spore je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky žiadna zo strán nespochybňovala ani nerozporovala. Pokiaľ žalobcovia v žalobe označili ako žalovaného Slovenskú republiku, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, tým že tieto dva subjekty oddelili čiarkou, označili dva subjekty, teda za žalovaných treba považovať Slovenskú republiku, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR a tiež Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je jednak to, že došlo k neoprávnenému zásahu a jednak to, že tento zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na chránených osobnostných právach. Dovolací súd uzavrel, že pri posudzovaní uplatneného nároku podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti a nemajetkovej ujme sa malo konať s Ministerstvom vnútra SR, keďže je subjektom práva nesúcim subjektívnu povinnosť vyplývajúcu z hmotného práva. Pokiaľ ide o označenie žalovanej 1/, a to Slovenskej republiky, za ktorú koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, je príznačné k uplatnenému nároku o náhradu škody. Dovolací súd dospel tiež k záveru, že označenie žalovaného, tak ako to urobili žalobcovia, nemôže mať za následok zamietnutie celého nároku ako takého, avšak odvolací súd mal rozlíšiť dva žalované subjekty, a to Slovenskú republiku, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR a Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Pokiaľ ide o samotný zásah, dovolací súd poukázal na príslušné články Nariadení vydaných Ministerstvom vnútra SR. Podľa čl. 5 ods. 1 posledná veta Nariadenia MV SR zo 17. júla 2003 o celách policajného zaistenia, za ochranu osoby prevzatej z cely až do jej vrátenia do cely zodpovedá policajt, ktorý ju prevzal. Podľa čl. 10 ods. 2 nariadenia MV SR z 21. septembra 1993 o eskortovaní osôb, za stráženie eskortovanej osoby počas vykonávania týchto úkonov zodpovedajú eskortujúci policajti. V kontexte citovaných nariadení Ministerstva vnútra SR a s prihliadnutím na predpoklady vyvodenia zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti, dovolací súd dospel k záveru, že do osobnostných práv žalobcov zasiahnuté bolo a s prihliadnutím k tomu im súd prvej inštancie, s potvrdením odvolacieho súdu, priznal náhradu nemajetkovej ujmy. Dovolací súd sa v tomto smere stotožnil so závermi nižších súdov, uviedol však, že je potrebné ustáliť pasívnu legitimáciu v tejto časti nároku, keďže odvolací súd tento nárok prejednal len vo vzťahu k žalovanej Slovenskej republike a nie vo vzťahu k žalovanému Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky.

43. Úlohou odvolacieho súdu vzhľadom na vyššie uvedené právne východiská dovolacieho súdu, bolo teda opätovne prejednať uplatnený nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy aj voči žalovanému 2/, t. j. voči Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky.

44. V danej veci sa žalobcovia domáhali náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do ich osobností, porušením práva na ich súkromný a rodinný život tým, že príslušníci Policajného zboru neprijali potrebné opatrenia na ochranu života ich syna, ktoré by boli spôsobilé zamedziť jeho samovraždе počas doby, kedy bol tento obmedzený na osobnej slobode a bol príslušníkmi PZ prevzatý z cely policajného zaistenia za účelom jeho predvedenia pred sudcu rozhodujúceho o väzbe poškodeného. Súdmi všetkých inštancií bolo pritom ustálené, že k neoprávnenému zásahu do osobností žalobcov došlo tým, že príslušníci PZ nezabezpečili ochranu zdravia a života poškodeného – syna žalobcov ako najdôležitejšieho základného ľudského práva garantovaného Ústavou SR (čl. 15), ako aj Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (čl. 8, čl. 2). Príslušníci Policajného zboru mali v súlade s čl. 5 ods. 1 posledná veta Nariadenia MV SR zo 17. júla 2003 o celách policajného zaistenia, ako aj čl. 10 ods. 2 nariadenia MV SR z 21. septembra 1993 o eskortovaní osôb, ochrániť poškodeného v čase obmedzenia jeho osobnej slobody, keď bol držaný v cele policajného zaistenia a bol z tejto cely prevzatý policajtom až do jeho návratu do tejto cely, a to aj proti svojmu vlastnému konaniu, ktorým si mohol ohrozovať život. Policajti si však nepočínali obozretne a vystavili poškodeného možnosti siahnuť si na život počas jeho predvedenia z cely policajného zaistenia pred sudcu rozhodujúceho o väzbe v budove KR PZ, v miestnosti, ktorej okná neboli zabezpečené proti vyskočeniu, resp. rozbitiu, pričom mu tiež boli zložené putá. Smrť syna žalobcov je pritom bezpochyby zásahom do osobnostných práv žalobcov v zmysle ust. § 11 a nasl. OZ. Aj právna úprava zákona o Policajnom zbore pritom počíta s rizikom možného pokusu o samovraždu umiestnenej osoby, preto zákon ukladá službukonajúcemu policajtovi urobiť potrebné úkony a opatrenia smerujúce k ochrane zdravia a života. Príslušníci PZ si však túto svoju povinnosť v prípade poškodeného B. C. nesplnili, keď ho predviedli do nezabezpečenej miestnosti na 7. poschodí budovy KR PZ. Aj dovolací súd dospel v predmetnej právnej veci k jednoznačnému záveru, že do osobnostných práv žalobcov zasiahnuté bolo a s prihliadnutím k tomu im súd prvej inštancie, s potvrdením odvolacieho súdu, správne priznal náhradu nemajetkovej ujmy. Obrana žalovanej 1/ v spore spočívala v námietke nedostatku jej pasívnej vecnej legitimácie, pretože režim ochrany osobnosti je postavený na princípe zodpovednosti pôvodcu zásahu za ujmu spôsobenú na chránených osobnostných právach a platná právna úprava dôsledne rozlišuje medzi právom na ochranu osobnosti a právom na náhradu škody, preto malo byť podľa žalovanej 1/ pasívne legitimované Ministerstvo vnútra SR, rozpočtová organizácia, IČO: 00151866, nakoľko Policajný zbor a ani jeho útvary nemajú právnu subjektivitu. Túto námietku žalovanej 1/ vyhodnotil dovolací súd ako dôvodnú keď uzavrel, že v spore bolo ustálené, že nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy je potrebné posudzovať podľa § 11 a nasl. OZ a nie podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti štátu za škodu. Pasívne legitimovaným subjektom, voči ktorému je uplatňovaný nárok na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. OZ, je potom pôvodca neoprávneného zásahu do osobnostných práv. Dovolací súd tiež poukázal na to, že skutočnosť, že pasívne legitimovaným subjektom v danom spore je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky žiadna zo strán nespochybňovala, ani nerozporovala.

45. V rámci právneho posúdenia nároku na ochranu osobnosti, odvolací súd zhodne s posúdením dovolacieho súdu uvádza, že ust. § 11 OZ priznáva každej fyzickej osobe právo na ochranu proti zásahom do osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Zásah môže spočívať tak v aktívnom konaní, ako aj v pasívnom správaní (zdržanie sa konania alebo jeho opomenutie), ktoré má v zákone uvedené znaky. Týmito znakmi je predovšetkým neoprávnenosť zásahu (neoprávneným nie je zásah do osobnostnej sféry, ak sú dané okolnosti vylučujúce protiprávnosť konania, napr. výkon práva, plnenie povinnosti, svojpomoc, nutná obrana, či krajná núdza) a tiež jeho objektívna spôsobilosť negatívne dopadnúť na osobnosť fyzickej osoby. Ak určité konanie vykazuje zákonné znaky zásahu do chránených osobnostných práv, má fyzická osoba právo najmä domáhať sa, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov, a aby jej bolo poskytnuté primerané zadosťučinenie (§ 13 ods. 1 OZ). Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 OZ najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 OZ). Výšku náhrady určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 ods. 3 OZ). Predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je preto jednak to, že došlo k neoprávnenému zásahu a jednak to, že tento zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na chránených osobnostných právach. Subjektom ochrany je fyzická osoba, do osobnostných práv ktorej bolo zasiahnuté a nositeľom povinnosti upustiť od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti alebo odstrániť následky zásahov alebo poskytnúť primerané zadosťučinenie, je vždy tá fyzická alebo právnická osoba, ktorá sa dopustila určitého konania neoprávnene zasahujúceho do chránených osobnostných práv.

46. Vzhľadom na vyššie uvedené právne posúdenie, bola preto dôvodná námietka žalovanej 1/ uvádzaná v odvolaní a aj v dovolaní, že režim ochrany osobnosti je postavený na princípe zodpovednosti pôvodcu zásahu za ujmu spôsobenú na chránených osobnostných právach, ako aj to, že platná právna úprava dôsledne rozlišuje medzi právom na ochranu osobnosti a právom na náhradu škody, teda pokiaľ podľa zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov platí, že bez ohľadu na skutočnosť, ktorý štátny orgán škodu spôsobil, subjektom zodpovedným za škodu a pasívne vecne legitimovaným v konaní o náhradu škody je štát, to isté neplatí vtedy, keď ide o ochranu osobnosti (§ 11 až 16 OZ) a pôvodcom zásahu je štátny orgán, konkrétnym konaním ktorého malo dôjsť k zásahu do osobnosti. Vzhľadom na to, že žalovaná 1/ Slovenská republika nebola pôvodcom zásahu do chránených osobnostných práv žalobcov 1/ a 2/, bola žaloba žalobcov 1/ a 2/ voči nej v tejto časti (o náhradu nemajetkovej ujmy) v celom rozsahu nedôvodná. Subjektom zásahu boli pre nerešpektovanie citovaných nariadení Ministerstva vnútra SR príslušníci Policajného zboru, ktorí prevzali poškodeného z cely policajného zaistenia za účelom predvedenia pred sudcu a mali vykonávať jeho stráženie až do jeho návrhu do danej cely. Pretože Policajný zbor a ani jeho útvary nemajú právnu subjektivitu, je teda v danom prípade pasívne vecne legitimované Ministerstvo vnútra SR, rozpočtová organizácia, IČO: 00151866, t. j. žalovaný 2/. Žalovaný 2/ bol pritom stranou v priebehu celého tohto sporového konania, keď ako konštatoval dovolací súd, žalobcovia už v samotnej žalobe označili dva subjekty - jednak Slovenskú republiku, za ktorú koná Ministerstvo vnútra a jednak samotné Ministerstvo vnútra. Ministerstvu vnútra SR boli v konaní doručené všetky podania a rozhodnutia súdu, ministerstvo malo možnosť sa v spore vyjadriť, keď podania adresované súdu sú písané v jeho mene a malo možnosť sa prostredníctvom svojho zástupcu zúčastniť aj nariadeného pojednávania. Z tohto dôvodu nebolo potrebné v odvolacom konaní opakovať dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie a nakoľko odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie iba z dôvodu odlišného právneho posúdenia otázky pasívnej vecnej legitimácie v danom spore, nebolo potrebné vykonať ohľadom tejto otázky odvolacie pojednávanie (§ 385 ods. 1 CSP á contrario).

47. K opakovanej odvolacej námietke žalovaného spočívajúcej v tom, že súd mal prekročiť žalobný návrh žalobcov, keď sa títo domáhali prisúdenia náhrady nemajetkovej ujmy v sume 250.000 eur spoločne a nerozdielne (solidárne), avšak súd priznal samostatne každému zo žalobcov sumu 5.000 eur; poukazuje odvolací súd na svoj záver vyslovený už v predchádzajúcom odvolacom rozhodnutí, teda že súd nie je viazaný návrhom žalobcov, aby žalovanému bola uložená povinnosť na plnenie žalobcom spoločne a nerozdielne. Ak súd zistí, že v konkrétnej veci nejde o spoločnú zodpovednosť, nič mu nebráni, aby rozhodol o plnení delenom. Posúdenie otázky, o aký druh záväzku medzi žalobcami a žalovaným ide podľa hmotného práva, je vecou súdu. O prekročenie žalobného návrhu by išlo v prípade, ak by súd priznal žalobcom spolu viac než žiadali, teda v danom prípade, ak by im prisúdil viac ako 250.000 eur a o priznaní niečoho iného by sa dalo hovoriť vtedy, ak by súd namiesto žiadaného peňažného zadosťučinenia priznal inú formu zadosťučinenia.

48. K námietke žalovaného ohľadom stanovenia jeho 50 % miery spoluzavinenia za nedôvodnú, keď mal za to, že konanie samotného poškodeného bolo tak závažného charakteru, že konzumovalo všeobecnú prevenčnú povinnosť žalovaného 2/, odvolací súd uvádza, že v tomto ohľade sa plne stotožňuje s posúdením miery spoluzavinenia poškodeného a žalovaného 2/ súdom prvej inštancie, nakoľko je pravda, že poškodený sa dopustil nečakaného úmyselného konania s následkom straty svojho života, avšak v prípade dodržania prevenčnej povinnosti žalovaným 2/, resp. príslušníkov PZ, ktorí zabezpečovali jeho eskortu, teda že by poškodenému počas rozhodovania súdu o väzbe nezložili putá a okná miestnosti do ktorej ho predviedli by nebolo možné prekonať, by k príslušnému škodlivému následku nedošlo. Poškodený sa pritom v danej miestnosti nenachádzal dobrovoľne, bol obmedzený na osobnej slobode a bol teda vystavený stresovej situácii. Za týchto okolností bolo povinnosťou príslušníkov PZ, ktorí nad ním vykonával dohľad, zabezpečiť jeho prostredie tak, aby si s použitím vecí, ktoré tam boli k dispozícii nemohol poškodiť zdravie, prípadne siahnuť život. Miera spoluzavinenia žalovaného 2/ v rozsahu 50 %, bola teda stanovená súdom prvej inštancie vzhľadom na okolnosti daného konkrétneho prípadu správne.

49. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti, po vyporiadaní sa s podstatnou odvolacou argumentáciou žalovaného, bolo s ohľadom na odlišný záver ohľadom pasívnej vecnej legitimácie v danom spore potrebné rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP v jeho vyhovujúcich výrokoch I. a II. zmeniť tak, že voči žalovanej 1/ sa žaloba v časti uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy za zásah

do osobnostných práv žalobcov 1/ a 2/ ako nedôvodná zamieta, avšak predmetný nárok bol žalobcom 1/ a 2/ priznaný voči v tejto časti konania pasívne vecne legitimovanému žalovanému 2/ tak, že žalovaný 2/ je povinný zaplatiť titulom náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi 1/ sumu 5.000 eur a žalobkyni 2/ sumu 5.000 eur, a to všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

50. Podľa § 396 ods. 1, 2 a 3 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie (ods. 1). Ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie (ods. 2). Ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci (ods. 3).

51. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

52. O náhrade trov celého konania, t. j. prvoinštančného, odvolacieho i dovolacieho konania, v časti nároku o náhradu nemajetkovej ujmy, rozhodol odvolací súd v súlade s § 262 ods. 1 CSP, podľa § 396 ods. 1, 2 a 3 CSP, v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalobcovia si tento nárok uplatnili zároveň voči dvom subjektom, avšak úspešní ohľadom tohto nároku boli iba voči žalovanému 2/, keď žaloba bola voči žalovanej 1/ v tejto časti zamietnutá. Odvolací súd preto vzhľadom na celkový výsledok konania priznal v celom rozsahu úspešnej žalovanej 1/ nárok na náhradu trov konania o náhradu nemajetkovej ujmy voči žalobcom 1/ a 2/ v plnom rozsahu. Zároveň priznal žalobcom 1/ a 2/ voči žalovanému 2/ nárok na náhradu trov konania o náhradu nemajetkovej ujmy v plnom rozsahu, keďže vo vzťahu k nemu boli naopak žalobcovia plne procesne úspešní. Žalobcov bolo potrebné vo vzťahu k žalovanému 2/ považovať za plne procesne úspešných, keďže mali plný procesný úspech čo do základu uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorého výška priznaného plnenia potom závisela od úvahy súdu, z ktorého dôvodu nižšia suma priznaného peňažného plnenia neznamená ich procesný neúspech.

53. O výške náhrady trov konania o náhradu nemajetkovej ujmy (prvoinštančného, odvolacieho i dovolacieho) v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie skončí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

54. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).
Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,
a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).
Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).
Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak
a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).
Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).
Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).
Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).
Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).
Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).
Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).
Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).
V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).
Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).
Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je
a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).
Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).
Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).
Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).
Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).
Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).
Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).
Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).
V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).